

İŞÇİNİN SESİ

Türkiye'den 4 kitap gönderilerek abone olunabilir. ■ Yazışma adresi: PO Box 513 London, N16 5QB ■ Baskı: Morning Litho Printers Ltd (TU) ■ Gönderilen yazılan yayınlayıp yayınlamama ve tersine bir istek belirtilmedikçe düzeltme, ya da kısaltma hakkı yayın kurulundadır. Hiçbir yazı geri gönderilmez.

Bu düzenle uzlaşmam

TBKP ve TSİP'in birleşmesini sanırım duydunuz. Bu birleşmenin hemen sonrasında TSİP'li bir kasap arkadaşla telefonla konuştum. Telefonda beni bilgisizlikle suçlayıp yanlış yapıyorsun deyince kan beynime sıçradı. İşyeri telefonundan konuştuğum için birşey söyleyemedim.

Akşam yanına gidince ağızımdan şu sözler çıktı: "Ben bu düzenle uzlaşmam. İğreniyorum, uzlaşan her yapıya da karşıyım." Bunun karşısında arkadaş "biz uzlaşırız" demekle yetindi.

Bu insanların gözleri gerçeği ne zaman görecek!... Sözlerime şöyle son verirken sonsuz inancımınla bağıyorum: TKP'miz milyonlarca işçinin tek gerçek sesidir, bu inançla merhaba.

Y. Emre, Ankara

Festivalimiz başarılıydı

Değerli yoldaşlar, Merkez organımız *İşçinin Sesi*'nde ve partimizin diğer alanlarında çalışan tüm yoldaşlara başarılar dileyerek yazıma başlamak istiyorum.

Oncelikle, merkez organımıza yazı yazma görevimi aksattığım için kendimi eleştiriyorum.

Okurlarımıza duyuru

Değerli *İşçinin Sesi* okurları, Gazetemizin, 15 sterlin olan Türkiye dışı abone bedelini, 353. sayımızdan itibaren, yeni bir sınıflandırma yaparak değiştirdik.

Son yıllarda, abone sayısında olduğu kadar, uluslararası posta taşıma ve baskı masraflarında da artışlar oldu. Oyle ki, örneğin Avustralya için yaptığımız posta masrafı, abone bedelini aşar duruma geldi. Bunun önüne geçmek için abone koşullarını yeniden düzenledik.

Yeni düzenlemeye göre yıllık ve altı aylık abone bedelleri şöyledir:

BÖLGE	YILLIK	6 AYLIK
İngiltere	20 Sterlin	10 Sterlin
Avrupa	22 Sterlin	11 Sterlin
Ortadoğu	40 Sterlin	20 Sterlin
K. Amerika	40 Sterlin	20 Sterlin
Avustralya	48 Sterlin	24 Sterlin

Yeni abone koşulları 353. sayımızdan itibaren geçerli olacak, eski abonelerimiz, abonelikleri bitene kadar yeni düzenlemeden etkilenmeyeceklerdir.

Yazabileceğim onca haber varken bu kadar gecikmem doğru değil. Bunu biliyorum, fakat işlerimizin çok olması, yaşadığımız koşullar, yazı yazmayı ertelettirebiliyor. "Daha sonra yazarım" düşüncesi ağır basabiliyor. İyi birer komünist olmaya aday olan bizler, bu düşünceye kapıldığımız zaman, görevimizi ihmal ettiğimizi sonradan görüyoruz.

Yoldaşlar, bu yazımda sizlere Paris'te örgütlediğimiz Gençlik Festivali'ni yazmak istiyorum.

Bildiğiniz gibi bu yıl 4. Gençlik Festivali'ni yaptık. Festival hazırlığımızı daha önceki yıllara göre daha hızlı yapabildik diyebilirim. Ancak, festival hazırlığımızı başlı başına bir iş olarak gerçekleştiremedik. Son günlere kadar işlerimizden biri olarak yaptık. Bu nedenle eksikliklerimiz oldu. Önce bunları özetleyeyim:

1. Duyurularımızı yeterince dağıtamadık.

2. Yaygın bir afişleme yapmamıza rağmen, afişleme istediğimiz gibi olmadı.

3. Sempatizan arkadaşları işe katmada her zamanki gibi eksikliklerimiz oldu. Sempatizanlarımızın çoğunu işe katamadık.

4. Festival sırasında, yoldaşlarımızın bir kısmı, kendisine bir iş verilmediyse boşluk doldurmadılar. "Sen çok yoruldun, yerini ben alayım" demeyi akıl edemediler.

Yoldaşlar, daha sıralayabileceğim eksikliklerimiz olmasına rağmen festival başarılı geçti. Hemen şunu yazayım: Hazırlığımız sırasında çok istekli ve neşeli bir çalışma yaptık. Aynı neşe ve istek festival süresince de hakimdi.

Havanın yağışlı olması katılımı etkiledi ama katılım yığınsaldı.

Partimizin yayınlarını sergiledik.

Festivalde programımız ağırlığı ile gençlere yönelikti. Ayrıca futbol turnuvası ile birlikte hem sportif hem de eğlenceli yarışmalar vardı.

Bütün yarışmalar heyecanlı ve dostça geçti. Bunların içinde en çok ilgi toplayan ve en zevkli olanı da futbol turnuvasında iki Kürdistanlı takımın finali oynaması oldu. Festivalin sonunda, dereceye giren takımlara ve yarışmacılara ödülleri verildikten sonra, bir kapanış konuşması yaparak, festivalimize katılan işçi ve emekçileri 1989'da yapacağımız festivale davet ettik.

Festival Paris'te yaşayan işçi ve emekçilerin arasındaki dostluğu ve birliği güçlendirdi.

Yoldaşlar, festival bittikten sonra, festivalde emeği geçen bütün arkadaşlarla birlikte sazlı sözlü bir "festival" daha yaptık.

Eksiklerimizle birlikte, güzel, coşkulu, zevkli ve eğlenceli bir festival oldu. Gelecek yıl daha iyisini yapacağız.

Komünist selamlarımla.

Zehra Yener, Fransa

İşçi sınıfı Kürt halkının yanındadır

Değerli yoldaşlar, Hepimizin bildiği gibi, Türkiye Kürdistanı'nda yükselen devrimci savaşa omuz vermek, Kürt halkının tek dostunun işçi sınıfı olduğunu pratikte göstermek, ikircimsiz, kararlı ve sonuna kadar demokrat tek sınıfın işçi sınıfı olduğunu kafalara yerleştirmek için, partimizin çizdiği program dahilinde Kürt halkının eylemlerine katılıyor, onların savaşımını candan destekliyoruz.

Geçenlerde, ERNK ile dayanışma gecesine katıldık. Gecede Kürt halkının güven duygusuna küçük bir ilmk daha atmaya çalıştık. Oradaki tartışmalarımızda, Kürt halkının ayrı devlet kurma hakkı da dahil tüm haklarımızı, Türkiye işçi sınıfı öncülüğünde, her iki halkın ortak savaşımı sonucunda burjuvaziyi alt ederek alacağımızı, Kürt halkının tek dostunun, bugün ve her zaman işçi sınıfı olduğunu, işçi sınıfının başını çektiği demokrasi savaşımında birleşmek gerektiğini dile getirdik. Bunları anlatırken, burjuvazinin çeşitli katmanlarının attığı çığlıkları, sosyal demokrasinin Kürt halkının savaşımını ayrı bir kanala çekmek istemesini, resmi sosyal demokratların Kürt

Cezaevindeki bir yoldaşımızın bu güzel şiirinin bir bölümünü, gazetemizin 350. sayısında, "sansürlü" olarak elimize geçtiği haliyle yayınlamıştık. Bu sayımızda şiirin aslını yayınlıyoruz.

SEN TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ'SİN

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Yatarım zindanda
Sevdalığım, hasretim
Bir ses duydum ufukların ardından
Bu ses ki geliyor
Fabrikalardan, meydanlardan
Gencecik ağızlardan
Haykırıyorum pencereden,
Haykırıyorum
Güç katmak için sana

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Yürek koydum, söz verdim, and içtim
Yürüyorum coşku ve inançla
Çığ gibi yükselen bu sese
Parti benim içimde, ben partimin
Sevdalığım hasretim sana

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Bir meşale pırıldıyor karşımda
Görüyorum seni
Dokunuyorum sana
Özümsüyorum seni
Mini mini puntolarıyla
Dev gibi *İşçinin Sesi*...

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Senin yolunda olmak
Senin için döğüşmek
Hırs veriyor, coşku veriyor
Direnc veriyor bana
Sen motorusun dönen çarkın
Sen tohumusun serpilip gelişenin
Sen umudusun proletaryanın

Gelenek ve gelecek sensin
Yarını sen kuracaksın

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Şen namusunun sınıfımın
Özveriyle yükselecek yapın
Kanla, bilinçle yazılan
Koca bir tarihsin partim

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Sesleniyorum sizlere
Yürüyelim yoldaşlar, yürüyelim
Yürüyelim hep birlikte
Bayraklarımızla
Yürümeğe az, koşalım hedefe
Önder olalım yükselen sele
Gösterelim ne dev güç olduğumuzu
En büyük olduğumuzu
Pembesinden sarısından karasından
Tüm düşmana

Ben bir komünistim
Neferiyim partimin
Kuşattı yıllarca seni hayın karanlık
Önce tarihini,
Pırl pırl parlayan ışığını kemirdi
Sonra sınıfa güç veren adını
Yetmedi yetmeyecek güçleri
Senin kinin, senin onurun,
Senin inancın
Parçaladı parçalıyor karanlığı
Şimdi saf altın gibi ışıdıyorsun
Çünkü sen,
Dünya devriminin müfrezesi,
Sen Türkiye Komünist Partisi'sin
..., 24 Aralık 1987

halkının savaşımını yadsımasını, bu it sürülerinin anti-demokratlığını da sergiledik.

Bizler burjuvazinin Kürt halkını ehlileştirme planlarını alt üst etmek için partimizin öncülüğünde, Kürt devrimcilerle birlikte çalışıyoruz. Biz komünistler olarak özgürce birleşmekten yana olduğumuzu, tek tek küçük devletlerden değil, bütünleşmekten, birleşmekten yana olduğumuzu Kürt emekçi halkına sık sık vurguluyoruz. Ama ayrılma hakkı için de ikircimsiz savaşıyoruz. Kürt halkı bu hakkı ayrılma yönünde kullanırsa, buna da saygı duyarız.

Yaşasın Kürt, Türk halklarının ortak savaşımı!

M. Barış, B. Berlin



Sınıfa,
sempatizana,
kendine güven!

Dalgalanacak kıvılcık bayraklarımız

Dalgalanacak kıvılcık bayraklarımız Türkiye sokaklarında
Kim demiş ki devrimler olmazdı Vietnam'da, Küba'da
Kim demiş ki devrim olmazdı emperyalizmin göbeğinde
Orta Amerika'da, Nikaragua'da.
Bizim de yakındır devrimimiz, yarından daha yakın.
İşçilerle yapacağız devrimimizi.
TKP önderliğinde dalgalanacak, kıvılcık orak çekiçli bayraklarımız,
Tüm Türkiye sokaklarında.

Yurtsuz bir emekçi

Kavgaya bir Merhaba daha!



İşçiler şiirde de kendine yer açıyor. Ozan Öncü yoldaşımızın yeni yayınlanan Merhaba kitabı bunun güzel bir örneğidir.

İşverenlerin sözümona asgari ücretin yükseltilmesini ve vergidışı bırakılmasını istemelerinin ardındaki gerçek başkadır

Fark kimin cebinden çıksın

Asgari ücrete burjuvazi içinde en az iki farklı yaklaşım vardır. Bu farklılığın ardında, devlet tekeli x özel tekel çatışması yatmaktadır. Asgari ücretin yükseltilmesi ve vergidışı bırakılması tartışması bunun yansımasıdır.

Asgari ücret tartışmaları sırasında işveren sözcüleri, alışılmadık ölçüde anlayışlı(!) ve cömert(!) davrandılar. Bu elbette nedensiz değildir.

Burjuvazinin birbiriyle çelişki içinde olan kesimleri, asgari ücret konusunu tartışırken, bir yandan, yaklaşan devrimci dalgayı önlemek için alınması gerekli önlemleri saptamaya çalıştılar, yollar önerdiler, bir yandan da, ücret artışının yükünü birbirlerinin üzerine atmaya çabaladılar.

İşverenlerin belli başlı sözcüleri, asgari ücretin son zamardan dolayı "esprisini"(!) kaybettiğini ileri sürerek, yüzde 100 oranında (brüt 150 bin liraya) yükseltilmesini savundular. Ve, asgari ücretin artırılmasının enflasyonu azdırmayacağı, tersine, asgari ücret düzeyinin düşük kalmasının "mahzurları" olduğu görüşünü getirdiler. Ayrıca, asgari ücretten vergi alınmamasını, yapılan kesintilerin kaldırılmasını istediler. Toplu iş sözleşmesi

görüşmelerinde yüzde 1 zam vermemek için bütün gücüyle direnen işverenlerin bu tutumu, burada bir kâr kapısı gördüklerinin işareti sayılmalıdır.

Hükümet ise, asgari ücrette sınırlı bir artıştan yanaydı. Çalışma bakanı, asgari ücretin "makul" bir düzeyde saptanacağını söylüyordu. Vergi alınacağını, kesintilerin de yapılacağını belirtiyordu. Gerekeceği de "ekonomide dengeleri gözetmek." Nitekim, öyle de yaptı. Asgari ücret brüt 126 bin, net 83 bin 981 lira ilan edildi.

Görüldüğü gibi, asgari ücrete, burjuvazi içinde en az iki farklı yaklaşım vardır. Bu farklılığın ardında da, devlet tekeli x özel tekel çatışması yatmaktadır.

DPT'nin bir araştırmasına göre, 1983-1987 döneminde, enflasyon artışı karşısında, kamu kesiminde işçi ücretleri, özel kesimdeki işçi ücretlerinden daha büyük oranda gerilemiş. (Tercüman, 9 Nisan 1988) Ayrıca,

kamu kesiminde 1987'nin ücret zamları yüzde 45-50 dolayında kalırken, özel kesimde bu oran yüzde 65'e çıkmış. (Milliyet, 21 Mayıs 1988) Bunun anlamı, devlet tekellerinin özel tekeller karşısındaki rekabet gücünün geçmişe oranla büyük ölçüde arttığıdır.

Bu durum, özel tekelleri ciddi olarak rahatsız ediyor. Buna bir çözüm getirmeye çalışan özel tekeller, kaçak işçi çalıştırmanın, tensikata gitmenin oldukça zor olduğu kamu kesiminin rekabet gücünü zayıflatmak istiyorlar. Asgari ücretin yükseltilmesi bunun en önemli araçlarından biridir. Böylece, devlet tekellerinde ücret maliyetlerinin artması, özel tekellerinkinin ise etkilenmemesi bekleniyor.

İşverenler, asgari ücretin yükseltilmesinin, özel tekelleri aynı ölçüde vurmayacağını düşünüyorlar. Çünkü, özel sektörde, hem ücret düzeylerini işsizler ordusunun basıncından yararlanarak düşürmek, hem kaçak işçi çalıştırmak, hem de tensikata gitmek, görece daha kolaydır. Asgari ücretin yükseltilmesi, onları pek fazla etkilemeyecektir. Kaldı ki zaten bu yükselmenin önemli bölümünün de, vergi

muafiyeti yoluyla devletin cebinden çıkmasını istiyorlar.

Bu durumun kısa bir özetini TİSK genel başkan vekili Refik Baydur, şu sözlerle yapıyor:

"Asgari ücretin artırılması bizim için mahzur teşkil etmez. Türkiye'de asgari ücretle çalışan bir işçi için işverenden 31 bin lira kesinti yapılıyor... Bu ise, memlekette kaçak işçi çalıştırılmasını artırıyor. Kontrol dışı kalan işyerleri çoğalıyor. Asıl buna mani olmak lazımdır. İşçinin satınalma gücü gerçekten artırılmak isteniyorsa, bu ücrete tanınan muafiyetleri artırmak daha doğru olur." (Tercüman, 3 Nisan 1988) (abç)

Bu "muafiyet" konusu, devlet tekeli x özel tekel çelişmesinin en açık yansıdığı bir alandır.

Dünya'da yayınlanan Veysi Seviğ imzalı bir yazıda şu görüşler getiriliyor:

"... Devletçe fon, sigorta primi, tasarruf kesintisi, gelir vergisi gibi uygulamalar araç olarak kullanılmak suretiyle kamu gelirlerinin artırılması hedeflenmektedir.

"Kamu kesiminin emek birimini esas almak suretiyle kamu geliri yaratma veya mevcut gelirleri artırma eğilimi doğru bir davranış

değildir.

"... Emek istihdamını pahalı hale getirmek, emek birimlerinin aracılığı ile sağlanan fonları verimsiz ve anlamsız bir biçimde çarçur etmek doğru değildir." (Veysi Seviğ, "Ücret maliyeti", Dünya, 30 Mart 1988) (abç)

İşverenler bunca pahalılık karşısında, bir toplumsal patlamayı önleme çabası içinde, asgari ücretin yükseltilmesi gerektiğini çok iyi görüyorlar. Sorun, fark kimin cebinden çıkar konusunda düğümleniyor. Asgari ücret vergiden muaf olursa, fark devletin cebinden çıkmış olacak.

Hükümetin bunlara yanıtı ise, işverenlerin SSK'ya olan borçlarının haciz, vb. yollardan toplanması tehdidi oldu. Ancak, işverenlerin prim borçlarının ceza ve faizlerinin ödenmesinin 2 yıl ertelenmesi yolunda bir kararın alınmış olması, işverenlerle devlet arasında geçici bir uzlaşmaya gidildiği izlenimini veriyor. Yine de parsa paylaşımı bitmiş değildir. İşveren sözcüleri ile hükümet arasındaki çelişki ve çekişmeler süredursun, işçi sınıfı, burjuvazi içindeki çatlaktan kendi istemlerini sızdırarak ilerliyor.

Salih Can

Burjuvazi, asgari ücreti saptarken "bilimsel ve objektif" olunduğundan söz ediyor. Yalan söylüyor, çünkü:

"Bilimsel ve objektif" y l düzeni yıkmaktır

İşçi sınıfı, tüm ücretlere taban olan asgari ücretin, fiziksel, ailesel, toplumsal-kültürel ihtiyaçlarının karşılanacağı bir düzeye çıkartılması için savaşımı yükseltecektir. Asgari ücreti savaşım belirleyecektir.

Yeni asgari ücret belirlendi. Endüstride net 83 bin 981 lira, tarımda ise net 78 bin 750 lira oldu. Bu karar, 1 Temmuz 1988'de yürürlüğe girdi.

Enflasyonun yüzde 100'lere tırmanma eğilimi gösterdiği günümüzde, böyle bir artış, burjuvazinin komikliğini bir kez daha sergiliyor, işçi sınıfının öfkesini kamçılıyor.

İşçi sınıfı, burjuvaziye kendi yasasını çığnettirdi

İlk toplantısını 5 Mayıs'ta yapan Asgari Ücret Komisyonu'nda bu yıl Türk-İş 5 temsilci ile yer aldı. Türk-İş, komisyonda, asgari ücretin tarım-sanayi ayrımı yapılmadan tektip belirlenmesini, 4 kişilik işçi ailesi esas alınarak, net, vergi dışı hesaplanmasını istedi. Hükümet ve işveren sözcüleri ise, asgari ücretin bir işçi için, brüt hesaplanması, sanayi ve tarım için ayrı ayrı düzeyler belirlenmesi görüşündeydiler. Yeni asgari ücret onların istediği yönde belirlendi. Bunun üzerine Türk-İş temsilcileri 27 Haziran'da yapılan son toplantıyı terkettiler.

Asgari ücret tartışmaları sırasında çalışma bakanı, asgari ücret belirlenmesi için hiçbir

zaman 2 yıl beklenmediğini, yasa hükmüne rağmen asgari ücretlinin durumunun daha kısa vadelere ele alındığını söyledi. Sanki kendi marifetleriymişçesine, asgari ücretin 4,5 yılda dördüncü kez ayarlanmış olacağından söz etti. Böylece, asgari ücretin bu yıl bir kez daha saptanmasından kendilerine pay çıkarmaya kalktı.

Oysa kazanı yağı hiç de öyle değildir. Bakanın yaptığı sahtekarlıktır. Çünkü, burjuvaziye kalsa, o, asgari ücreti olabildiğince geç ve düşük saptayacak, hatta olanağı olsa hiç saptamayacak. Ama ne var ki, işçi sınıfı, ona bu fırsatı tanımadı, onu zorladı. İşçi sınıfı, savaşımı yükselterek, asgari ücretin her yıl yeniden belirlenmesini burjuvaziye dayattı, ona kendi yasasını çığnettirdi.

Asgari ücretin yeniden yükseltilmesinin ardında, burjuvazinin işçi sınıfı ve devrimden korkusu yatıyor! Meselenin aslı budur. Ote yandan, yeni asgari ücretin satınalma gücünün geçen yıldan çok daha düşük olduğunun çok iyi farkında olan burjuvazi, bu gerçeği örtbas edebilmek için "bilimsel" kavramının ardına gizlenmeye çalışıyor.

"Bilimsel"(!) burjuvazi

Asgari ücret tartışmaları sıra-

sında, Türk-İş, asgari ücretin, 3500 kalori üzerinden, dört kişilik bir işçi ailesi temel alınarak, net hesaplanmasını vergi dışı bırakılmasını, tek kişi için tespit edilirse 125 bin lira olmasını önermişti. Sosyal demokrat ANKA Ajansı'nın "bilimsel" tespiti, 4 kişi için 126 bin lira olurken, "asgari ücretin hep bilimsel gerekliliğin gerisinde kaldığını" ileri süren ODTÜ'lü bir gurup araştırmacı, bula bula 4 kişi için aylık net 254 bin rakamını bulmuşlardı.

Niteliksiz işgücünün değerine en yakın oranı ise İşçi Sağlığı Derneği buldu. Bu konuda bir de broşür yayınlayan İşçi Sağlığı Derneği, asgari ücretin aylık net 407 bin lira olması gerektiğini açıklarken, burjuvazinin "bilimsel" hesaplarını da bir güzel sergilemiş oldu. Dernek başkanı Dr. Nejat Yazıcıoğlu, şunları söyledi:

"SSK primleri kesilirken 'işçi ve bakmakla yükümlü oldukları yakınları' hesaplanıyor. Sıra asgari ücrete gelince işçiyi tek olarak ele almak bilimsel olabilir mi?" (Milliyet, 23 Haziran 1988)

Gerçekten, burjuvazinin asgari ücret hesabı, bilim dışı ve komiktir. Asgari ücrete temel olacak hesaplamalarda, bir kez, işçinin bekar olduğu varsayılıyor. Toplam harcamalarının yüzde 44'ünü gıda harcamalarının oluşturduğu varsayılıyor. Ücretin tamamı, bu yüzde 44'lük harcama miktarının yüzde 100'e tamamlanmasıyla bulunuyor. Gıda maddesi olarak

da, 12 çeşit madde sayılıyor: Ekmek, et, yumurta, süt, beyaz peynir, zeytinyağı, margarin, tereyağı, şeker, sebze, meyve, un, bakliyat...

Bir an için, bu hesaplama yönteminin doğru olduğunu varsayalım. O zaman, verilen gıda maddeleriyle bile, asgari ücretin büyük oranda zam görmesi gerekirdi. Böyle bir şey olmadı. Demek ki, gıda harcamalarının hesabında bile büyük sahtekarlıklar yapıyorlar. (DİE, bu konuda epeyi ün sahibidir.)

Burjuvazinin "bilimsel"liği(!) bununla sınırlı değildir. İmren Aykut'un ağzından, "asgari ücretin bilimsel ve objektif(!) hesaplamalara göre saptanması gerektiği"nden söz eden burjuvazi, 16 yaşından büyükler ve küçükler için, sanayi ve tarım için ayrı ayrı asgari ücret tespit ederek bilim dışılığını bir kez daha göstermektedir. Çünkü, niteliksiz işgücünün değeri yaşa, kente ve kıra göre değişmez.

Asgari ücreti savaşım belirleyecek

Asgari ücret, niteliksiz işgücünün değeridir. Ülkedeki bütün öteki ücretlere taban oluşturur. Asgari ücret sıradan bir işçinin fiziksel, toplumsal ihtiyaçlarını karşılayan ücrettir. Bu ihtiyaçlar, ülkenin ekonomik-toplumsal gelişmesine bağlı olarak belirlenir.

Asgari ücret, işçinin fiziksel ihtiyaçlarını kapsamalıdır ve işçinin neslini sürdürmesine yetmelidir. Yani, işçi ailesinin ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Asgari

ücret, tatilden eğlenceye, gazeteden sinemaya kadar birçok ihtiyacı karşılayabilmelidir.

İşçi sınıfı, günlük yaşamdan da çok iyi biliyor ki, burjuvazinin verdiği en "bilimsel"(!) asgari ücret, bırakın bu ihtiyaçların tümünü karşılamayı, fiziksel ihtiyaçların karşılanmasına bile yetmiyor. Hayat pahalılığı, işçinin eline avucuna geçeni hemen eritiyor. Bu yıl aldığı, geçen yılkinden daha gerilemiş oluyor. (Hürriyet'in yazdığına göre, bir yıl öncesinin 49 bin lirası, şimdinin 83 bin lirasından daha çok mal alabiliyordu.)

Burjuvazi de bunun farkındadır. Bir yandan, içeride patlama olmasını diye ücret düzeylerini yükseltme zorunda olduğunu gören burjuvazi, öte yandan, dış pazarlarda rekabet gücünü yükseltmek için ücret düzeylerini olabildiğince düşük tutmak gereğini duymaktadır. Her sorun gibi, asgari ücret sorunu da, istediği kadar "bilimsel"lik(!) palavrası atsın, burjuvazi için içinden çıkılmaz bir sorundur.

Oysa, bu sorunun, işçi sınıfı açısından "bilimsel ve objektif" çözüm yolu vardır: "Tüm öteki ücretlere taban olan asgari ücret, fiziksel, ailesel, toplumsal-kültürel ihtiyaçlarının karşılanacağı bir düzeye çıkartılmalıdır. Bu uğurda savaşım yükseltilmelidir."

İşçi sınıfı, bütün haklarını savaşıarak aldı. Niteliksiz işgücünün değerini de sınıf savaşımı yükselterek alacaktır ve bu kez devrimi zafere ulaştırarak kalıcılaştıracaktır.

Salih Can

“Doğal” felaketlerin verdiği hasarın suçlusu doğa değil kapitalizmdir

Çatak'ta öfke isyana dönüştü

Türkiye kaynıyor. İşçi eylemleri giderek çoğalırken gecekönü semtlerinde, köylerde de sürekli küçük küçük eylemler oluyor. Hele ki sözde “doğal” felaketlerde, halkın öfkesi artık sık sık eyleme, isyana dönüşüyor.

13 Haziran'da Ankara'daki sel felaketinde 13 kişi öldü. 200'e yakın ev yıkıldı. Ankara Belediye Başkanı halkla alay edencesine, “Allahın felaketini ben mi davet ettim” gibi demeçler verdi. İmar ve iskan bakanı Safa Giray'ın “dere yatağına ev yapılırsa böyle olur” demesi gecekönü halkının öfkesini bir kat daha artırdı. Halk, “Ankara'ya pembe renkli kaldırımlar yapan bu devletin insanlara beş kuruşluk değer vermediğini” söyledi.

23 Haziran'da Çatak'ta meydana gelen heyelan ise bu burjuvazinin gereksizliğini iyice gösterdi. Köylüler, yetkilileri en az 20 kez uyardıklarını, ancak tüm başvurulara rağmen bölgede “tehlike yok” raporları hazırlandığını söylediler. Çataklılar, “bu bir cinayettir” dediler ve “bunun sorumlusu onlardır” diye burjuva devleti, onun yöneticilerini gösterdiler.

Bir Çataklı, Çatak halkının görüşlerini şöyle dile getiriyor:

“Bizim 1983 yılından beri Ankara'ya dilekçelerimiz var. İmar ve İskan Bakanlığı'na dilekçe vermiştik. Orada duruyor. ‘Bu dağ üzerimize kapanacak’ dedik. Ama kimse dinlemedi. Seçim zamanı geliyorlar. Seçim yolları açıyorlar. Burada insan var mı, üzerine toprak kapanır mı diye düşünmüyorlar.”

İlk heyelan gece saat 2'de oluyor. Yeterli önlem alınmadığı için sabahki heyelan yüzlerce can alıyor.

Gerçekte, oradan hiç yol geçmemesi ya da heyelana karşı köklü önlemlerin alınması gerekiyor. Yolu trafiğe çabuk açmak can kaybını önlemez, yalnızca azaltır. Ama bu devlet böyle basit bir önlemi bile alamayacak durumdadır. Kurtarma çalışma-

ları da bunu gösterdi.

Toprak altında sağ insan olma umudu taşınırken, kurtarma çalışmalarında dozer ve grayderlerin toprağın üstüne çıkması tepkiyle karşılandı. Çatak muhtarı, “daha ne oluyor demeden makineler o kadar insanın yattığı toprağın üstüne çıkarak, yol açmaya başladı, insanların hiç mi kıymeti yok?” dedi. Bir köylü ise “büyük kayma olduktan sonra gelen ekipler yarım saat içinde ölümlerimizin üzerinden yol verdiler” diyerek tepkisini dile getirdi.

Kurtarma çalışmasının çok yavaş gitmesini protesto eden köylüler, “eğer çalışmalar böyle ağır aksak giderse yasak dinlemeyeceğiz, kazma küreği alıp aşağı ineceğiz” dediler. Ayrıca, Kızılay'ın yardımlarından yeterince yararlanamadıkları için Kızılay'ı protesto ettiler. Köye çevik kuvvetler gönderildi. Halk TRT'nin haberleri Kızılay lehine verdiğini söyleyerek, protesto sırasında olayı görüntülemek isteyen TRT ekibiyle de tartıştı.

27 Haziran'da Çatak halkında biriken öfke artık iyice patladı, isyana dönüştü. Heyelanın tam karşısındaki tepeden kurtarma ekiplerini izleyen kalabalık, çalışmalarını yavaş yürütülmesini protesto ederek Karayolları yetkililerinin makam araçlarını, dozerleri, grayderleri ve Trabzon vali yardımcısını taş yağmuruna tuttu.

Halk, “siz devlet olamazsınız, çıkın buradan, biz arayacağız, toprağı tırnaklarımızla kazıp avuçlarımızla atacağız” diye haykırdı. Güvenlik kuvvetlerinin bariyerleri aşıldı ve “hükümet istifa, vali istifa, bu devletten olduğumuza utanıyoruz” diye sloganlar atıldı. Maçka Kaymakam vekilinin bulunduğu otomobilin camlarına elleriyle vuran kalabalık, “elleri arkasında gezen vali nerede, sabahları bir defa gelip beş dakika emir veren vali nerede” diye bağırды.

Çatak muhtarının devletle “işbirliği” yaptığını öne süren köy-



lüler, muhtarın üzerine yürüdüler. Muhtar tabancasını çekti. Halkın öfkesinden ürken bir başçavuş ise muhtarın elinden tabancayı aldı.

Güvenlik kuvvetleri, telsizle Maçka ve Trabzon'dan acil takviye kuvveti istediler. “Vali istifa”, “hükümet istifa”, “burası Atatürk Barajı değil”, “yakınlarımızı kurtarmak istemiyorsunuz”, “halkı seven cumhurbaşkanı nerede?”, “Trabzon milletvekilleri istifa”, “yardım yapmayan Kızılay televizyonda reklam yapıyor.” diye sloganlar atılmasına rağmen, güvenlik kuvvetlerinin korkudan hiçbir şey yapmadıkları dikkati çekti. Daha sonra toplu olarak vali ile görüşmek için Maçka Kaymakamlığı'na yürüyen kalabalık Maçka girişindeki köprüde güvenlik kuvvetlerince durduruldu.

Halkın yatışmasından sonra bölgeye gelen ANAP Trabzon milletvekili Hayrettin Gurbetli “olayları nasıl karşıladınız?” sorusu üzerine şu yanıtı verdi:

“Hatta bize küfredebilirler. Çün-

kü yakınları enkaz altında. Hoşgörürüz.” (Cumhuriyet, 28 Haziran 1988)

Gerçekte hükümet olanları hiç de hoşgörmüyordu ama hoşgörür görünmekten, “anlayışlı” davranmaktan başka bir çaresi yoktu. Nitekim heyelan bölgesine gelen işçileri bakanı Mustafa Kalemli köylülerle konuşmak istediğinde, köylüler önce ıslıklayarak, daha sonra da bağırarak bakanı konuşturmadılar. Kalemli'ye, “oy istediniz verdik, vergi istediniz onu da verdik, siz de bize cesetlerimizi verin” diye bağırıyorlar.

Bu arada kendilerine kurtarma çalışmalarını izlemekte zorluk çıkarılan foto muhabirleri de protestoda bulundular. 20 kadar foto muhabiri, fotoğraf makinelerini Vali'nin çalışma yürüttüğü çadırın önüne bıraktı.

İlk cesetlerin yerini bir köylü buldu. Bayındırlık bakanı Safa Giray utanmadan, “basın meseleyi abartıyor, heyelanın altında yüzlerce kişi olduğunu yazıyor, oysa o kadar kişi yok, bence ölü sayısı az olacak” demişti. Toprak

altından çıkarılan ceset sayısı bakanın dediğini yalanlıyor. Şimdiye kadar yalnızca kahvehanelerden 60'a yakın ceset çıktığı belirtildi.

Olay yerine giden enerji ve tabii kaynaklar bakanı Fahrettin Kurt'a da köylüler, “bu cinayet ve katliamdan başka nedir ki, bu ihmalin hesabını kim verecek, suçluları bulup cezalandırın” dediler. Bakan ise “sorumluları ortaya çıkarmaya çalışırsak bunun altından kalkamayız” diye cevap verdi. Gerçekten de altından kalkamazlar. Çünkü sorumlu, onların yaşatmak için kanla besledikleri bu sömürü düzenidir.

İnsanlara değer vermeyen bu burjuva devlete, düzenine artık halk da beş kuruşluk değer vermiyor. “Doğal” olmayan bu tür afetlerde kaybolan canlardan burjuvazi sorumludur. Bu olaylar bir kez daha göstermiştir ki halk bu devlete güvenmiyor, halkın bu devletten, düzenden hiçbir beklentisi de kalmamış. Öyleyse bu düzen gereksiz, onu yıkmak gerekiyor.

Faruk Yapıcı

Yağcı'lar Nazım'ı da kendileri gibi teslimiyete sürüklemek istiyorlar. Oysa Nazım, çok önce tutumunu almıştı

Nazım esir düştü ama teslim olmadı

Dünya ve Türkiye işçi sınıfının kavgasına, TKP saflarından olduğu kadar şairleriyle de katılmış komünist şair Nazım Hikmet'in T.C. yurttaşlığına yeniden alınması için başbakanlığa bir dilekçe verildi.

Gerek başvuru dilekçesinin içeriği, gerekse Nazım'ın aynı günlere rastlayan 25. ölüm yılında yapılan anma toplantılarında Nazım'ın komünist kişiliğini gözlerden saklamak için bilinçli bir çaba sarfedildi.

Başvuru dilekçesi, anma toplantıları, burjuva ve küçük burjuva sol basında çıkan yazılar Nazım'ın ne kadar “yurtsever” olduğu yolunda sözlerle başladı ve bitti.

Burjuva solları O'nun sanatçı yanını ballandıra ballandıra anlattılar. “Türkçe'nin büyük ustası Nazım Hikmet” diyerek O'nu,

komünist kişiliğinden kopuk bir sanatçı olarak göstermek istediler. Hatta Mustafa Kemal'le eşdeğer bir “ulusal değer” olarak ilan ettiler. Ağız birliği etmişcesine “Dört nala gelip Uzak Asya'dan Akdeniz'e bir kısırak başı gibi uzanan...” şiirini bastılar. Akılları sıra böylece O'nu milliyetçi göstermeye çalıştılar.

1980 öncesi MC hükümetinde Milli Eğitim Bakanlığı yapan aşırı sağ eğilimli, AP'li Ali Naili Erdem de Nazım'a “sahip çıktı”. “Şiirleri okul kitaplarına girmeli” dedi. Ama nasıl? Erdem, “Nazım Hikmet'in Marksizmin emrine girmemiş, sanat vasfını muhafaza eden şiirlerinin bizim Türkçe kitaplarında yer alması da, sanıyorum sanata olan saygının gereğidir”, diyor. Erdem açıkça Marksizmden soyutlanmış bir “Nazım'a”(?) sahip çıkıyor!

Faşistlere yakın olan *Yeni Forum* dergisi bile Nazım'dan “ünlü şair” diye söz ediyor ve şöyle diyor:

“Nazım Hikmet Türkçeyi iyi kullanan çağdaş şairlerden biridir. Bu zat her ne kadar Türkiye'de komünist ideolojiyi benimseyenlerin tapıkları beşeri putlardan birisi haline gelmişse de, onu seven ve beğenenler yalnız komünistlerden ibaret değildir.” (*Yeni Forum*, 16-30 Haziran 1988)

Böyle bir dergi bile Nazım'a böylesine sahip çıkıyor!

Burjuvazi Nazım'ı gözden düşürebilmek için yıllardır her türlü yalana başvurdu. Ama bunu başaramadı. Baskının, sömürünün en yoğun olduğu zamanlarda bile Nazım'ın kavgası şiirleri okundu. Kavgası türkülleri söylendi, söy-

leniyor. Bu yüzdendir ki burjuvazi Nazım'a duyduğu “sevgi ve beğeniyi” son birkaç yıldır “hatırlamaya” başladı.

Başka bir deyişle, burjuvazi artık işçi sınıfının kutsal sınıfsal değerleri, bu arada Nazım karşısında geri adım atmak zorunda kaldı. Ama geri çekilirken, Nazım'a sahip çıkarak, O'nun komünistliğini unutturup O'nu “ulusal değer” olarak sunarak, işçi sınıfının değerlerini içini boşaltma çabasını da sürdürüyor.

Bu çaba, TKP'nin sahte temsilcileri olan Yağcı'lardan da destek bulduğu için, Nazım'ın yeniden yurttaşlığa alınması yönünde ağlaşan dilekçeler belirdi. Yağcı'lar, kendileri teslim oldular, Nazım'ı da beraberlerinde sürüklemek istiyorlar. Ama unuttuyorlar ki Nazım, sorunun esir düşmemek değil teslim olma-

mak, olduğunu çok önce söylemiştir. O esir düşmüştür ama teslim olmamıştır.

Hayır burjuva ve yağcı baylar, gerçekleri her ne kadar çarpıtmaya çalışırsanız çalışın, başarılı olamayacaksınız. Komünist Nazım'ın sahibi işçi sınıfıdır. Sadece Türkiye işçi sınıfı da değil, dünya işçi sınıfıdır.

Nazım Türkiye işçi, emekçi sınıfının yurttaşlığından hiçbir zaman çıkmamıştır. O Türkiye işçi sınıfının, TKP'nin ve tüm dünyaya ezilen işçi ve emekçi yığınlarının kavgalarında, her zaman yankılanmaktadır, yankılanacaktır.

1 Mayıs'larda, yürüyüşlerde, grevlerde, kavgaların günlerinde düşmana inat hep Nazım türkülleri söyleyeceğiz. “Akin var akin güneşe akin” diyeceğiz.

Hüsam Kuzgun

Savaşımın düzeyi "grev" kavramını bile geride bıraktı

Hava çok çok sıcak

Bugün grevler, iş yavaşlatmalar vb. kendi başına bir gösterge değil, koca bir aysbergin küçük ucudur. Artık "ne haber" diye sorulduğunda alınan yanıt şu ya da bu greve ilişkin olmuyor, "hava çok çok sıcak" oluyor.

28 Haziran'da tespit edilen yeni asgari ücret için TISK başkanvekili Refik Baydur "miktar müsbettir", MESS genel sekreteri İlhan Lök "asgari ücretlerin belirli hesaplara göre yapıldığına inanıyorum" dedi. Bir süre önce İmren Aykut'un da, "enflasyonun gerisinde kalmayacak, tatmin edici olacak" dediği bu tespit, ancak ve ancak işverenleri tatmin etmiş oldu.

Asgari ücretin tesbitinden önce, İşçi Sağlığı Derneği bir broşür hazırlayarak, asgari ücretin ne kadar olması gerektiğini ortaya koydu. İşçi Sağlığı Derneği, Devlet İstatistik Enstitüsü'yle aynı ölçütten, yani 3500 kalori ölçütünden yola çıkarak yaptığı araştırmada, iki çocuklu bir işçinin asgari geçimine yetecek ücretin net 407 bin lira olması gerektiği sonucuna vardı.

Bu tesbiti nasıl yaptıklarını, dernek başkanı Dr.Nejat Yazıcıoğlu *Milliyet* gazetesinde şöyle dile getiriyor:

"Kartal, Mecidiyeköy ve Bakırköy olmak üzere, üç yerde çalışma gurubu oluşturduk. Çeşitli fabrikalarda çalışan işçiler ve eşleri, en ucuz halk pazarlarından, tüketim kooperatiflerinden, mayıs ve haziran ayı boyunca alışveriş yaptılar. Bu şekilde fiyat saptamaları yaptık... Bir kişi için günde 2257 lira tuttu. Bunu 30 ile çarpınca 67.710 lira çıkıyor. Buna ailenin diğer fertlerini de ekledik. Sonra kira, - gecekondlu 45.000 lira -elektrik, su, yakıt, giyim, sağlık giderlerini de koyunca ayda 407.000 lira sonucuna çıktı."

Görüldüğü gibi, basit ama namuslu bir yaklaşımla hesaplanınca asgari ücret 407 bin net çıkıyor. Bundan bir süre önce çalışma bakanı İmren Aykut, deniz anası maskesini takarak "hiçbir makam onların işçilerin-refahı için yapacağım çalışmayı engelleyemez", demişti. Engellenemeyen çalışma böyle sonuç verdiyse, düşünün bir de engellenene ne sonuç verecekti!

Zaten işçiler burjuvaziden ne anlayış ne de iyi niyet bekliyorlar. Onlar, savaşlarına hız verdikçe burjuvaziyle yapılan pazarlıklarında, hesaplaşmalarda kazançlı çıkacaklarını biliyorlar. Bu anlayış, toplu sözleşmeler için de geçerlidir.

Birkaç küçük haber

Türk-İş'e bağlı Teksif sendikası, 200 bin işçi adına, Türkiye Tekstil İşverenleri Sendikası ile 12. dönem toplu iş sözleşmesi görüşmelerine başladı. Toplam 200'e yakın işyerini kapsayan toplu sözleşme görüşmelerine, işçi sendikasının sunduğu taslak 75 maddeden oluşuyor ve en önemlisi, 23 şube başkanı da toplu sözleşme görüşmelerine katılıyor.

Ege Linyitleri Soma işletmesinde çalışan 5500 işçinin, fazla

mesailerinin kesilmesi ve ücret yetersizliği yüzünden artan kızgınlığı eyleme dönüştü. 23 Haziran'da işverence verilen yıllık geleneksel yemeğe işçiler topluca katılmadılar. İşçilerin protestosu bununla da bitmedi, iş yavaşlatmasına dönüştürüldü.

Korkuya kapılan işverenler Maden-İş sendikası yetkilileriyle sorunları görüşmek için bir toplantı yaptılar. İşin ilerlemesinden korkan işverenler, kesilen fazla mesailerin 24 Haziran'dan itibaren açıldığını işçilere duyurdular. Ayrıca 25 Haziran'da verilecek ikinci geleneksel yemeği de iptal ettiler.

Türk-İş'e bağlı Ağaç-İş sendikası Niğde'de kurulu olan Elsan Ambalaj Sanayii'nde çalışan 50 işçi adına 26 Haziran'da grev kararı aldı.

Yine Türk-İş'e bağlı Basın-İş sendikası 24 Haziran sabahı Beşiktaş'taki Darphane'de ve Sultanahmet'teki Damga matbaasında 323 işçi adına greve çıktı.

Petrol-İş, Sabancı'nın Adana'daki SASA fabrikasında 3400 işçiyle 56 gün sürdürdüğü grevi iyi bir toplu sözleşme ile bitirdi. 137 bin lira brüt ücret alan işçilerin ücretine, 1. yıl için yüzde 70 artı 67 bin 500 lira, 2. yıl için seyyanen 170 bin lira zam yapıldı. Ücretin, bayram, yatakacak ve izin parası adı altında verilen öteki kısmı da 1. yıl için 650 bin, 2. yıl için 700 bin lira oldu. Bunlardaki artış yüzde 600 civarında. Petrol-İş başkanı Münir Ceylan işverenden greve çıkıldı diye hiçbir işçinin atılmayacağı doğrultusunda güvene aldıklarını söyledi.

Petrol Ofisi işyerlerinde çalışan 6500 Petrol-İş üyesi işçi üç yıldır ücret ayarlamasına yanaşmayan işvereni dize getirdi. Bilindiği gibi Petrol Ofisi işçileri 15 Haziran'a kadar genel müdür M. Gültekin'in söz vermesi üzerine direnişlerini geçici olarak durdurmuşlardı. Yapılan sözleşmeyle işçilerin ücretleri yaklaşık yüzde 50 arttırıldı.

Bu arada Devlet Demiryolları'nda kavga yeniden kızışmaya başladı. Son günlerde iş yavaşlatmasına giren işçiler, trenleri yarım saat-kırkbeş dakika arası gecikmeyle sefere sokuyorlar. Duraklarda fazla bekliyorlar, duraklara gelmeden duruyorlar. Halk, "işçilerin ücretleri yetersiz olduğu için, onlar bu tür eylemler yapıyorlar" diyerek, işçilerin yanında yer alıyor.

Dört şehir belediyesinin, Haziran'ın başından beri iş yavaşlatma, oturma gibi eylemler yapan 51 bin işçisi, vermiş oldukları bu haklı savaşımın halkla kaynaşırken, Belediye-İş Sendikası, Kazım Oksay'ın aracılığıyla - İzmir Büyükşehir Belediyesi hariç öteki belediyelerde - TUHİS ile ön anlaşmaya vardı.

Bu anlaşmaya göre, işçilerin ücretlerine birinci yılın ilk altı ayı yüzde 40, ikinci altı ayı yüzde 29,



ikinci yılın ilk altı ayı yüzde 20, ikinci altı içinse yüzde 16 zam yapıldı.

Belediye-İş'in yapmış olduğu bu kötü toplu sözleşme işçileri kızdırdı. İşçiler sendikaya ateş püskürüyorlar. Yer yer, sendikanın kendilerini sattığını belirten protestolar yükselttiler. Bunun üzerine, Türk-İş'te sendikal birliği dinamitlemek isteyenler hemen harekete geçtiler. İşçilerin öfkesinden yararlanarak, onları sendikadan istifaya ve aynı işkolunda bulunan bağımsız Genel-Hizmet İş'e geçmeye çağırdılar. Bazı şube yöneticileri istifa ettiler. Ama işçilerin sağduyusu, toplu bir istifayı önledi.

İşçiler bu işte bir bit yeniği olduğunu anladılar. Komünistlerle, tanıdıkları ileri işçilerle durumu tartıştılar. Ve sendika içinde hesaplaşmanın daha doğru olduğunu kararlaştırdılar. Asıl zafer bu oldu.

Belediye-İş Sendikası'nın yapmış olduğu bu kötü toplu sözleşme, belki de işçiler istifa etsinler, sendikal birlik yara alsın diye özel bir niyet taşıyordu. Ama işçiler bu tuzağa düşmediler, şimdi tutumun hesabını sendika içinde görmek için savaşımını yükseltiyorlar. Kazım Oksay gibileriyle iş bitiren sendika ağaları, uzak değil, bir dönem sonra koltuklarını özlemlerinde yaşatır olacaklardır.

Haziran ortasında TMO'da başlayan grev başarıyla sürüyor. Öz Gıda-İş'in atölyelerde 120 işçi ile girdiği greve, Tek Gıda-İş Sendikası da Konya ekmek fabrikasındaki grevle katılmıştı. Bir gün sonra da Tez Koop-İş 900 işçinin çalıştığı İstanbul, İzmir, Samsun ve Mersin silolarında grev başlatmıştı. Böylece üç ayrı sendika, bir bütünlük içinde greve girmişti.

Gıda sektöründe bulunan üç ayrı sendikanın böyle bir dayanışma içinde grevde olması burjuvazinin hiç de istemediği bir olaydır. Hele ki, bu üç sendika biraraya gelerek birlikte ortak bir toplu sözleşme taslağı hazırlasalar daha iyi olur. Bu kadar da değil, üç sendika birleşse en iyisi olur.

Bu arada 45 bin maden işçisinin de içinde bulunduğu, 400 bin işçi 1 Temmuz'da toplu pazarlık masasına oturacak.

Hava çok çok sıcak

Burjuva basını herhangi bir işyerinde ya da işkolunda daha toplu pazarlık başlamamışken "işçiler greve hazırlanıyorlar" diye başlık atıyor. Bu da açıkça gösteriyor ki, burjuvaziden ne alırlarsa alsınlar işçiler, savaşıma ara vermeksizin devam edecekler. İşçiler sekiz yıllık sefaletin yıkımının, üç kuruş beş kuruş ücret artışıyla karşılanmayacağını, bu dönemin hesabının öyle sorulamayacağını bilincinde hareket ediyorlar.

Hatta, artık "grev" sözcüğü de fazla birşey anlatmıyor. Savaşımın düzeyi "grev"i de geride bırakmıştır. Bu nedenle, yukarıda sıraladığımız görüşmeler, grevler, iş yavaşlatmalar vb. kendi başına bir gösterge değil, koca bir aysbergin küçük ucudur. Artık "ne haber" diye soru sorulduğunda, alınan yanıt şu ya da bu greve ilişkin olmuyor, "hava çok çok sıcak" oluyor.

Bu sıcak havada, burjuvazi soğuk soğuk terlemeye başladı. Bankalar titriyor, Narin gibi bir işveren bile yakasını hacizin pençesine kaptırabiliyor. Odalar, "batıyoruz, yıkılıyor" diye inlerken Sabancı gibi holdingler, "yakınmayı, devleti eleştirmeyi bir yana bırakın, devlete yardımcı olun" diyerek, burjuvazinin taşıdığı büyük korkuyu belirtiyor.

Milliyet yazarı Necati Doğru, burjuvazinin durumunun kötü olduğunu ve kendi endişelerini 25 Haziran tarihli *Milliyet*'te şu sözlerle dile getirdi:

"1987 yılı ile kıyaslandığında 1988 korkularla, güvensizliklerle sarmaş dolaş geçiyor... Fabrikalar kapanıyor, piyasalarda hem durgunluk, hem enflasyon var. 8 yıldan beri uygulanmakta olan modelin meyvelerini vereceğine dair belirtiler yok... Niye geldin 1988 senesi..."

1988 yılının yedinci ayına burjuvazi böyle bir endişe, kuşku,

korku içinde girerken, derin kararlılığıyla işçi sınıfı tüm halka enerji ve güven yayıyor.

Tüm emekçi kesimlerden burjuvaziye karşı yumruklar yükseliyor. 28 Haziran'da Üsküdar Belediyesi Bulurlu'da yaşayan halkın gecekondularını yıkmaya kalktı. Söğütçayır, Kargadeve, Esatpaşa mahallelerindeki halk, belediyenin uygulamalarına sessiz kalmadı. Yüzlerce insan ayağa kalktı, nefretini haykırdı.

Maçka'nın Çatak mevkiinde 23 Haziran'da meydana gelen felaketten bir hafta geçtiği halde arama ekiplerinin hiçbir sonuç alamamasına sinirlenen koca bir kalabalık, devlet güçleriyle ve öyle gördükleri görevlilerle çatıştı. Daha sonra da Maçka Kaymakamlığı'na doğru yürümeye başladı, ancak güvenlik güçlerince Maçka'ya sokulmadı.

Olayın büyüklüğünü burjuva basın gizlemeye çalıştı ama korkudan, hemen olayın arkasından, Trabzon'daki 48. Piyade Tugay Komutanlığı'ndan yardımcı kuvvetler olay yerine getirildi.

Biliyoruz burjuvazi sömürücü sınıftır, burjuvazinin iyisi yoktur. Ama, Türkiye burjuvazisi kadar laneti de herhalde görülmemiştir. Bir yıl önceden dağın köyün üzerine uçacağını bildikleri halde "önemli birşey yok" diyorlar. Bir yıl sonra köy sakinlerinin dediği oluyor ve dağ köyün üzerine kapanıyor. Bu sefer de burjuvazi "çok masraflı olur" diyerek köyü toplu mezarlık yapmaya kalkıyor. Ve arama adı altında düşman topraklarına girer gibi silahlı asker ve polislerle yıkılmış köyü kuşatıyor. Köylüleri, arama çalışmalarına yaklaştırmıyor.

Tek sözle halkımız bu burjuvazinin devletini başına yıkı madan rahat bir nefes alamayacaktır. O, işçi sınıfı öncülüğünde bu önemli ve büyük göreve hazırlanıyor. Elimizi çabuk tutmak zorundayız ki halkımızın bu sel gibi gelen öfkesinin başında, işçi sınıfımız TKP'nin kurmaylığında yürüsün. Doğru bir kurmaylık olmadan kalıcı bir zafer kazanılmaz. Haydi zafere!

Mehmet Erenler

İŞÇİNİN SESİ

ÇEK-AL

Fabrikalardan makine sesinden

önce İşçinin Sesi gelecek!

Yıl:14, Sayı:357, 11 Temmuz 1988

Tek büyük işçi sınıfı!

Tek silah illegal parti!

Tek yol devrim!

1979 yılında partimizde büyük bir kavga patlak vermiş ve bununla birlikte derin bir ayrışma gerçekleşmişti

TKP'DE KAVGANIN TARİHÇESİ

VI

Aramıza yeni katılan ve parti içi kavgayı yaşamamış olan yoldaşlarımız, bizden, kavganın tarihçesine ilişkin seçme bilgilerin yeniden yayınlanmasını istemişlerdi. Bu isteği yerine getirmek üzere yayınlamaya başladığımız derleme dizisinin, bu sayımızda altıncısını yayınlıyoruz.

Parti içi örgütsel savaşımın tarihçesini bu sayımızda tamamlayıp, bundan sonra ideolojik siyasal ayrılıklar üzerinde duracağız.

Bundan önceki sayılarımızda yeterince kanıtlandığı gibi, biz hiçbir zaman partide fraksiyonların, kanatların vb. varlığını savunmadık. Ancak, menşeviklerin tasfiyeci tutumu karşısında, örgütlü bir varlık sürdürebilmek için ayrı bir kanat olarak örgütlenmek zorunda kaldık. TKP I. Leninciler Konferansı bu yapının ilk geniş toplantısıydı.

Bu sayımızda, I. Konferans'tan belgeler yayınlıyoruz. Bu belgelerden görüleceği gibi, Leninciler, bir kanat olarak örgütlenmek zorunda kaldıklarında bile, partinin bütününe düşünen, partiyi düzeltebilmek için ısrarla kongre peşine düşen, partiyi terketmeyi bir an bile düşünmeyen bir "kanat" oluşturdular. Lenin, böyle durumlarda "parti yanlısı kanat" kavramını kullanır. Biz fraksiyoncu değil, parti yanlısı kanattık.

Yürükoğlu yoldaşımızın, tam I. Konferans'ın ardından yazılmış, "bizi bizden başkası yenemez" başlıklı yazısı, bizim o zamanki konumumuzu, yaklaşımımızı çok güzel aydınlatıyor. Partimize nasıl dört elle sarıldığımızı çok güzel gösteriyor. Bize, "boşuna uğraşıyorsunuz" diyenlere, çok güzel yanıt veriyor. Ayrıca bu yazı, bugün de tüm yoldaşlarımız için okunması zorunlu bir hazine oluşturuyor. Bu yazının, en azından başlığını, sürekli kafamıza çakılı tutmalıyız, bu anlayışla çalışmalıyız.

12 Eylül faşist darbesi, I. Konferans'ın hızlandırdığı örgütlenme sürecine zarar verdi. Ancak Lenincilerin örgütlenmesi faşizm altında

bile durmadı, yürüdü. Bunun değerlendirmesini, bu sayımızda bir bölümünü yayınladığımız 5.(1.) Kongre belgelerinde bulacaksınız. Bu belgelerde, neden 5.(1.) Kongre dediğimiz yanıtı da vardır.

5. Kongre belgelerinde de belirtildiği gibi, menşeviklerin 1983'de uyduruk bir kongre toplamalarıyla, parti içi kavga nitelik değiştirmiş, iki ayrı parti belirlemiştir. Burada, resmilerin 5. Kongre dedikleri toplantıya kısaca bir göz atalım. İlginçtir.

Kasım 1983'de TKP'nin Sesi radyosundan, sözcüklerle anlatılamayacak kadar garip, radyoda çocuk piyesi gibi bir naklen yayın yapıldı. Bu "5. Kongre"nin bölümleriydi. Bilen yoldaşın sesinden bir konuşma da verildi. 5. Kongre denen olay, herşeyden önce düzmece, karanlık bir olaydır.

Nitekim, sonra katılan bazı delegelerin ağzından duyduk ki, bir perde çekilmiş, perdenin bir yanında Türkiye delegeleri denenler oturmuş, ama bu yanından, Avrupa'dan aşına sesler duyulmuş, vb.

Bu uyduruk kongre, kendini tüzüğe uygun diye tanımladı. Oysa, bırakalım bizim çağrılmayışımızı, hangi yandan bakılsa tüzüğe uymuyordu. Tüzük 1974'te yazılmış, 1975'te yürürlüğe girmişti. Tüzükte kongrelerin arası en çok 6 yılı geçemez diyordu. Aradan 8 yıl geçmişti.

Diyelim 1977 Konferansı'nı kongre yerine saydılar. Bunu da yapmış olamazlar. Nedenini anlatabilmek için kongrede aldıkları "fraksiyoncu-provokatör gurubun mahkum edilmesi üzerine" başlıklı şu kararı okuyalım:

"TKP 5. Kongresi,
"1- Parti içinde fraksiyonculuk faa-

liyetine giren, giderek partimizin onurlu tarihine, onun birliğine ve geleceğine saldırı, başta SSCB olmak üzere sosyalist ülkelerin tarihsel kazanımlarına, reel sosyalizme saldıran, dünya komünist hareketine bölücü, anti-Leninist konumlardan yaklaşan, partimizi yığınlardan koparmak, serüvene itmek, onu aydınlar klübü haline getirmek isteyen Veli Dursun (Yürükoğlu)'nun başını çektiği oportünist İşçinin Sesi gurupçununun partiden atılması ile ilgili geçmişte alınan MK kararlarının onaylanmasını,

"2- Provokatör H.Erdal'ın partiden atılması ile ilgili 1983 MK kararını onaylanmasını,

"3- Geçmişte kooptasyon yolu ile MK'ne alınan Veli Dursun ve H.Erdal'ın MK'ne koopte edilme kararının onaylanmamasına, böylece onların, TKP MK üyeliği gibi onurlu bir görevi hiçbir zaman taşımamış olarak kabul edilmesini,

"4- Onların ileri sürdüğü TKP 5. Kongresine katılma isteklerini partinin bu yüce, tarihsel forumuyla asla uyuşmayan bir ciddiyetsizlik olarak görür, onların fraksiyoncu, provokatör, antiparti ve antisovyet konumlarının bir kez daha mahkum edilmesini karar altına alır."

Veli Dursun ve H. Erdal'ın MK üyelikleri, 1977 Konferansı'nda onaylanmıştır. Yani, 1977'den sonra, kooptasyon geçerli değildir. Eğer menşevikler, 1977 Konferansı'nı kongre salsalardı, yukarıda ettikleri kooptasyon sözünü edemezlerdi. Yok eğer, 1977'yi ille de kongre sayıyoruz diyorsalardı, bu "kongre" kararı gayrimeşrudur.

Resmiler baştan sona gayrimeşru oldukları için, şu ya da bu kararın gayrimeşruluğunu fazlaca kurcala-

mak abes oluyor. Ama uyduruk kongrelerinde aldıkları "parti sıralarına sızan ajan-provokatörün teşhir edilmesi üzerine" başlıklı, yüzkarası bir karara daha değinmeden geçmeyeceğiz:

"TKP 5. Kongresi,

"1- Parti sıralarına ve kooptasyon yoluyla Merkez Komitesi'ne kadar sızan Sarıca isimli ajan-provokatörün açığa çıkarılmasının ve parti basını yoluyla işçi sınıfı ve halkımız önünde teşhir edilmesi çalışmalarının onaylanmasını,

"2- Bu ajan-provokatörün parti üyeliğine alınması kararının kaldırılmasını (iptal edilmesini), karar altına alır."

Hâlâ açığa çıkarmalarını bekliyoruz. Bu kararı aldılar, ama şimdi kendilerine sorulduğunda, "biz ona başka sol siyasetlerin ajanı demek istemiştik" diyorlar. Bu kadarı tarihte herhalde görülmemiştir ve görülmeyecektir!

İki kongre toplandı. Hangisinin gerçek kongre olduğunu sözlerle anlatmaya gerek duymuyoruz. Yaşam yeterince anlatmıştır. Bugün resmilere menşevik demek bile onlara iltifat etmek olur. Onlar artık sol sosyal demokratlardır. Önce TBKP oldular. Şimdi, legal bir sosyalist parti kurmak için yeni görüşmeler yapıyor, TBKP adındaki "K"dan da kurtulmanın yollarını dölüyorlar. Onlar "K"dan, işçi sınıfımız onlardan kurtulmaktadır.

Parti içi kavganın örgütsel tarihçesini böylece noktaldıktan sonra, gelecek sayımızda kavganın odağı olan fikir ayrılıklarını sırayla ve derinlemesine ele almaya başlayacağız.

(Sürecek)

TKP I. Leninciler Konferansı Şubat 1980'de toplanmıştı.

TKP I. Leninciler Konferansı belgelerinden

Kongre çağrısı

Türkiye Komünist Partisi Leninciler Konferansı, tüm Türkiyeli komünistlere, Türkiye Komünist Partisi'nin kongresinin toplanması için çağrıda bulunmaya karar vermiştir.

(...)

TKP'nin Leninci güçleri, ülkemizde hızla derinleşen devrimci durumun görevlerini üstlenebilecek, yığınları sosyalizme açılan ileri demokratik halk devrimine hazırlayabilecek, oportünizmden arınmış bir TKP'ye ancak en kısa zamanda toplanacak bir kongreyle ulaşabileceğinin bilincindedir.

(...)

Program üstüne

Türkiye Komünist Partisi'nin Üçüncü Programı, Leninci ve oportünist görüşleri birlikte barındıran eklektik bir programdır. Bu program partimizin eklektik yapısını yansıtmış ve bu yapıyı daha da azdırmıştır. Bu içeriğiyle Program bir kılavuz değildir.

Bugün TKP içinde komünistlerin likidatörlere karşı yürüttüğü savaşımın özü, içeriği, partimizi Marksçı-Leninci bir programa sahip kılmak, sınıf savaşımında kadroların ve sınıfımızın önüne şaşmaz bir pusula koymaktır.

(...)

Bu gerçekleri gözönüne alan Konferansımız,

1. TKP'nin Leninci güçlerince bir program taslağı hazırlanmasını,
2. Program taslağını hazırlamak üzere bir komisyon kurulmasını,
3. Hazırlanacak program taslağının tartışılmak üzere parti örgütüne ve işçi sınıfımıza sunulmasını,
4. Ve TKP'nin 5. Kongresi'ne öneri olarak götürülmesini karar altına alır.

Merkez organ üstüne

Merkez yayın organı, "yalnızca kollektif bir propagandacı, kollektif bir ajitator değil, aynı zamanda kollektif bir örgütçüdür".

(...)

Atılım bu üçlü işlevi yerine getirememiştir. İdeolojik konulardaki eklektizmi ile sistemli bir oportünizmi geliştirmiştir. Bu da partiyi çürümeye götürmüştür.

(...)

İşçinin Sesi, bu üçlü işlevi, en ileri düzeyde ve en uygun biçimde birleştirebilmiştir. Teorik-siyasal sorunlardaki açık-duru tavı, bilimselliği ve devrimci ruhu onu eşsiz kılmıştır.

TKP'nin Leninciler Konferansı,

1. TKP içinde Marksçı-Leninci ideolojik birliği geliştirdiği,
2. Marksizm-Leninizmi savunma ve yurdumuza uygulamada üstün başarı gösterdiği,
3. Partimiz yönetimine egemen olan likidatör oportünist akıma ve yurt çapında sağ ve "sol" oportünizmin her belirtisine karşı uzlaşmaz savaşım verdiği,
4. Partimizin içine düştüğü bunalımda Leninci kadroların dağınlığa düşmesini önleyerek, pratik çalışmayı başarıyla yönlendirdiği için *İşçinin Sesi*'ni partimizin gerçek merkez organı olarak tanıdığını duyurur.

Parti içi durumun getirdiği görev

Türkiye kaynıyor. İşçi sınıfımız alanlarda, fabrikalarda, semtlerde barikat savaşları veriyor. Düzeni çatırdatıyor.

İşçi sınıfımızın komünist yöneticisine su gibi, hava gibi gereksinim duyduğu böyle bir dönemde, TKP Politik Bürosu partimizi sınıfına ve adına yaraşmayan onursuz bir konuma sürükledi. İşçi sınıfımızın, aydınlık gelecek için taşıdığı tarihsel sorumluluğu yerine getirebilmesi, Leninci bir TKP savaşımında düğümlendi. TKP'nin Leninci güçleri bu savaşımı utkuya götürmeye kararlıdır.

(...)

Leninciler baştan beri yönetimin kişisel değil ilkesel yapısıyla ilgilendiler. Doğrusu budur. Ancak, yanlış bir yapı içinde bu doğru, Leninci fikirlerin tabandaki gücünün aynı oranda yönetime yansımamasını getirdi. Oportünistler ve ortacı oportünistler bundan yararlanarak merkez organı kendi özel organlarına çevirdiler. Leninci görüşlere yer vermediler. Parti yönetimini kendi fraksiyoncu amaçları doğrultusunda kullandılar. Tüzüğü çiğneyerek, Leninci MK üyelerine, her düzeyde örgüt ve üyelere karşı tasfiyeye geçtiler. Leninci görüşleri savunan örgütlerle

Disiplin ve konspirasyon üstüne

Proletaryanın erki ele geçirme savaşımında ideoloji ve örgütten başka silahı yoktur. Komünist partisi, ideolojik birlik üstünde yükselen örgütsel birlik demektir. Partinin, işçi sınıfının öncülüğü görevini yerine getirebilmesi, onun çelik disiplinli bir örgüt olmasına bağlıdır.

Leninci disiplin, 1) Açık tartışma, 2) Açık eleştiri-özeleştiri, 3) Eylemde demir birlik, 4) Partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme, 5) Parasal kaynakları partiden sakınmamadır.

Leninci disiplin ideolojik birliğe dayanır. Disiplin sorununu her zaman doğru bilinç, yığınlarla bağ ve doğru siyaset sorunları ile birlikte ele almak gerekir.

(...)

Komünist partisi monolitik bir örgüttür. Bundan, parti monolitik olduğu için değişik görüşler çıkamaz, çıkmamalıdır, yasaklanmalıdır sonucuna varılamaz. Bu, farklı görüşler açıkça tartışılabilirdiği için sonuçta doğru görüşün partiyi egemen kılınması, değişik görüşlerin gizli köşelerde yaşayamaması demektir. Leninci disiplinin, demokratik merkezîyetçiliğin doğru işletilmesi partiyi monolitik yapar. Tartışma, eleştiri ve fikirler yasaklanarak parti monolitik yapılmaz.

Leninciler, partimiz üst yönetiminin bürokratik disiplin anlayışına, partiyi çiftlik yapma ve bunu da disiplin kılıfıyla gizleme anlayışına karşı çıktılar. Eylemde demir birlik, partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirme ve parasal kaynakları partiden sakınmama ilkelerine her zaman bağlı kaldılar. Öte yanda, kendilerine tanınmayan açık tartışma ve açık eleştiri-özeleştiri haklarını da savaşarak çekip aldılar.

Bugün partimiz içinde yeni bir

bağlarını kopardılar, koca parti örgütlerine sırt çevirdiler. Tasfiyeleri, silahlı saldırı ve ihbarcılıkla birleştirdiler. Parti disiplinini ayaklar altına aldılar. Demokratik yığın örgütlerinin disiplinini de atlayarak, oralarda da tasfiyecilik yaptılar...

Ülkemizin içinde bulunduğu koşullarda ve bu tür bir saldırı karşısında Leninciler boş durmayacaklardır. Tüm yaşamlarını, enerji ve özverilerini seve seve verdikleri TKP'yi çürümeye bırakmayacaklardır. Karşımızda yönetici fraksiyonlar olduğu için, olayların iç yüzünü kolayca görmeyen ama komünist adına inançlı yoldaşlarını oportünizmin kucağında bırakmayacaklardır. Bu partizan savaş, komünistlere yaraşır biçimde, *örgütlü* olarak sürdüreceklerdir.

Sorunları çözenin her türlü yolu tıkandıktan sonra 1979'da *İşçinin Sesi*'nin yeniden çıkışıyla örgütlü savaşımın ilk adımları atıldı. Leninciler *İşçinin Sesi* çevresinde kümelendiler. Şimdi bu örgütlenmeyi geliştirmek gerekiyor. Bunun için konferansımız bir Eşgüdüm Komitesi ve bu komite içinde bir Üst Büro kurulmasını kararlaştırır.

Eşgüdüm Komitesi MK, Üst Büro

Politik Büro değildir. Eşgüdüm Komitesi'nin görevleri şöyledir:

1. TKP üst yönetiminin yürüttüğü çirkin fraksiyoncu saldırıya karşı savaşta, Leninci yöre, il, bölge, semt komitelerinin ve parti temel örgütlerinin tutum birliğini, pratik liderliğini sağlamak.

2. Oportünizmi ve ortacı oportünizmi partili yoldaşlarımıza ve işçi sınıfımıza daha iyi ve sistemli biçimde sergilemek.

3. Yarım yüzyıldır kongre yapılmayan partimizde, göstermelik olmayan, gerçek bir kongre için savaşım yürütmek.

4. Türkiye'de gelişen sınıf savaşımının her alanında TKP'nin Leninci güçlerinin tek bir siyasal tutumla hareket edebilmelerini sağlamak.

(...)

Eşgüdüm Komitesi Üst Bürosu ise Eşgüdüm Komitesi'nin çalışmalarında sürekliliği sağlamakla ve Eşgüdüm Komitesi ile Merkez Organ arasındaki eşgüdüm sorumludur. Üst büro, Eşgüdüm Komitesi toplantıları dışında tam yetkilidir.

Komünistlerin Leninci bir TKP için örgütlü savaşımı yükseltmesi, genel devrimci çıkarımın acil bir gerekliliğidir.

bugünkü ikili yapı kongreye dek sürecektir. Ve orada irade birliği, otorite ve disiplin birliği yeniden kurulacaktır.

Yukarıda özetlenen çerçeveyi temelinden değiştiren gelişmeler olmadıkça, TKP'nin Leninci kanadının menşevik merkezle ilişkisi bu sınırlar içinde yürüyecektir.

Öte yanda, içinde bulunduğumuz bu kargaşa döneminde TKP'nin Leninci kanadının kendi iç disiplini yaşamsal bir önem taşımaktadır.

Bürokratik disipline başkaldırarak açık tartışma içinde birisini bulmuş komünistler olarak, disiplin uygulamamızda yer yer eksikler ortaya çıkmaktadır. Oportünizme duyulan nefret ve oportünist uygulamalardan tikslenme bizi bazı doğruları da elimizin tersiyle itmeye götürmemelidir. Her güçlükten sıyrılabilmek, utkuya ulaşabilmek için tüm yoldaşlarımızın Leninci disiplin anlayışına sınırsız sarılması zorunludur.

Konspirasyon, partiyi düşmanlarından, burjuvaziden ve onun ajanlarından korumak için gereklidir. Konspirasyon ideolojik alanda olmaz. Oportünistler konspirasyon yaygınlıkları ile ideolojik tartışmayı yasaklarken, parti içindeki Leninci güçleri burjuvaziye ihbar ettiler. Vedat Nedim'lerin yolundan yürüdüler. Öte yandan devekuşu konspirasyon anlayışıyla çalıştıkları için kadroları deşifre ettiler, bu nedenle de burjuvaziye pazarlıklara, uzlaşmalara gittiler.

TKP'nin Leninciler Konferansı, tüm yoldaşlarımızı disiplini ve konspirasyonu yükseltmeye çağırır.

TKP'nin Leninciler Konferansı, tüzük taslağı hazırlamakla görevli bir komisyon kurulmasını ve hazırlanacak tüzük taslağının toplanacak 5. Kongreye sunulmasını karar altına alır.

İşçinin Sesi'nin 19 Mayıs 1980 tarihli 129. sayısından:

Bizi bizden başkası y nem z

R. Yürükoğlu

İşçinin Sesi'nin yeniden yayına başlamasından bu yana bir yıl geçti. Bu süre içinde tüm partililer beş-on yılın gerilimini yaşadılar. Bu süre içinde TKP Politik Bürosu'nu tutan sağ oportünist-ortacı oportünist bağlaşıklık, fraksiyonculuğunu tasfiyecilik düzeyine yükseltti. Bu onların içinde buldukları çözülmeyi iyice hızlandırdı. TKP'nin Leninci güçleri için, bu fraksiyoncu fraksiyona karşı Partinin Leninci birliğini amaçlayan bir kanat olarak örgütlenmekten başka yol bırakmadı.

İşçinin Sesi'nin yeniden yayınlanması, Lenincilere karşı döşenen tuzağı bozdu. Her sayısı üstüste vurularla oportünist bağlaşıklık dağılma-toparlanma-yeniden dağılma sürecine soktu. Oportünizmin partimizdeki "iç dengesi" kırıldı. Her sistemin bir kendini koruma mekanizması vardır ve dağılan, parçalanmış öğeler, bir geri düzeyde yine toparlanmaya çalışıyorlar. Ama onların, kaçınılmaz sonlarını engelleme, kendilerini kurtarma yetenekleri yoktur. Tarihsel gelişim Lenincilerle.

Hareketimiz TKP dışında, geniş devrimci çevrelerde de bir çekim merkezi yarattı. Bize örgütsel birlik önerileri geldi. Örgütsel birlik, ideolojik birlik üzerinde yükselir. Bu bir bakıma, bizim irademizin dışında gelişen bir süreçtir. Tek tek kişiler ise, Marksçı-Leninci ideolojiyi, TKP'nin Leninci kanadının siyasetini ve taktiklerini benimserlerse, örgütlerimizin koyduğu doğrultuda çalışırlarsa gerekli deneylerden geçerlerse, örgütsel birlik içinde olabilirler.

Bizimle, hele İşçinin Sesi'nde yayınlanan tekeldışı burjuvazi yazılarından sonra her konuda anlaşlıklarını söyleyen ve örgütsel birlik önerisi yapan, ama bunun için de kendilerinin TIP'ten ayrıldığı gibi, bizim de TKP'den ayrılmamızı ve geleceği birlikte kurmamızı önerenler, soruna kendi açılarından değil, devrimci hareketin genel çıkarı açısından, nesnel olarak yanaşmalıydılar. Birincisi, bizimle her konuda anlaşlıklarını yetkili kişiler yoluyla ağızdan değil, yayın organlarında

açıkça yazmalıydılar (ki yayın organları pek öyle yazmıyor). İkincisi, bizimle her konuda anlaşanların partimize, TKP'ye girerek, oportünizme karşı örgütlü savaş vermelerinin önündeki engel nedir? Üçüncüsü, Türkiye Komünist Partisi, komünistlerindir, kimsenin "bağı" değildir. Partisini oportünizme teslim eden komünist tarih önünde suçlu olur. Dördüncüsü, önerilen doğrultuda bir gelişme yoluna yönelmek, Menşeviklere arayıp da bulamadıkları kurtuluş yolunu armağan etmek olur. Uzun dönemde TKP'yi, Lenincileri, işçi sınıfını vurur.

Bu gerçekleri dikkatle değerlendiren TKP Leninciler Konferansı, partimizi oportünizme kesinlikle terketmeme, Parti içinde örgütlü savaş yürütme ve bunun için de zaman geçirmeden TKP'nin Leninci yöre, il, semt komitelerini, taban örgütlerini örgütlenme kararı aldı. Konferans, partili ve parti dışı komünistler arasında büyük bir coşku yarattı. Kuruculuk hızla sürüyor.

Buna karşı, "TKP'de oportünizmi yenemezsiniz, boşuna zaman yitiriyorsunuz" diyenler var. Bunlar savaşımın mantığını pek kavrayamıyorlar. Kağıt üstünde duragan değerlendirmeler şaşırıdır. Siyasette iki kere iki altı da eder, sekiz de eder. Lenincilerin hedefi, partinin savaşan kadrolarının gönlünü kazanmaktır. Bunların önemli bir bölümünü daha şimdiden kazandık. Davut Çelik Yoldaşımın bu sayıdaki yazısında okuyacaksınız. Gerisini de kazanacağız. Hatta, belirli bir dönem disiplin zoru ile oportünizmin basında sözcülüğünü yapmış ama yapı olarak devrimci yoldaşlarımızı da TKP'ye kazanacağız. TKP'nin savaşan kadrolarının yeri, Leninci saflardır. Dünya işçi ve komünist hareketinin uzun erimli sınıfsal çıkarları da bu yöndedir.

TKP son bir yıldır tarihinde görmediği bir bunalım yaşıyor. Tüm devrim cephesi görülmedik bir bunalım yaşıyor. Bunun nedeni, hızla derinleşen devrimci durumu göğüsleyecek bir öznel öğenin yokluğudur. Devrim ve karşı-devrim hareketleri, etki-tepki içinde ilerler. Devrimci

hareket yükseliyor, karşı-devrim, devlet tüm gücüyle yükleniyor. Bunun karşısında, devrim cephesini hizaya sokacak bir örgüt yoktur. Ne oluyor? Devrim cephesindeki tüm "siyasetler" bölünüyor. Ne oluyor? Her kesimden yığınla insan siyaseti bırakıyor.

Romatizmalı bir adam, yağmur yağacağını çok önceden sezer değil mi? Çünkü, kemikleri sızlamaya başlar. Tam da bunun gibi, işçi hareketi içindeki, devrimci hareket içindeki küçük burjuvaların da kemikleri sızlamaya başladı. Karşı-devrim cephesi, devlet ahşılmamış boyutlarda saldırıyor. İstanbul işgal altında bir kent görünümünde. Yağmur mu yağacak? Belki. Onun için harekete şu ya da bu nedenle bulaşmış küçük burjuvalar uçuyor, toz oluyor.

Yağmur belki yağar, belki yağmaz. Gelişmenin ne yöne olacağına hepimizin katkısı, sorumluluğu var. Hepimizin, gelecek kuşaklara vereceği hesabı var. Bugün geri çekilmek, ağırbaşlı "savaşmak", peşin yenilgi demektir. Yığınları bilinçlendireceğiz, onlara güven vereceğiz, örgütleneceğiz. Yığınlarla birlikte saldırıya hazırlanacağız. Komünist için saldırı, "öncü savaş" değil, yığınlarla birlikte saldırdır. Yığınlarla birlikte saldıracamız! Burjuvasına da oportünistine de göstereceğiz ki komünistin sancağı da, kanı da kızdır.

Yağmur belki yağar, belki yağmaz. Yağsa da, yağmasa da, TKP'nin Leninci güçlerinin bugünkü ana taktiği, eylemler içinde, savaşlar içinde, savaşarak örgütlenmektir. Bu toz duman içinde ana halka örgütlenmedir. Çok karmaşık bir süreçten geçiyoruz. Tüm yoldaşlar bu durumun bilincinde olmalıydılar. Bizim, açık tartışma, eylemde demir birlik ilkemizden başka, örgütümüzden başka dayanağımız yoktur.

Ana halka örgütlenmedir demek ne anlama gelir? Hem Lenincilerin kendi örgütsel sorunları hem TKP'nin durumu, hem genel ülke durumu açısından bu çok karmaşık dönemden, tıkr tıkr işleyen bir mekanizma ile çıkabilmek anlamına gelir. İnsan sayısı iyidir, saptanmış taktiklerin

daha etkin yaşama geçirilmesini sağlar. Ama kuru kalabalık, ya da döneme uymayan yapı iyi değildir. Ortamı ve ortamın yüklediği görevleri anlamayan yapı iyi değildir. TKP'nin Leninciler Konferansı, bu zor dönemden, iyi işleyen bir mekanizma ile çıkmak kararı almıştır. Bu mekanizmayı koruyabilmek için ne denli küçülmek gerekiyorsa, o denli küçüleceğiz.

Bunun yanında, ülkemizin yaşadığı devrimci durumun partiye yüklediği bir görev vardır ki, yukarıdaki saptamayla çelişiyor. Devrimci durum, hesaplaşma, ya da hesaplaşmaya hazırlık dönemidir. Bu dönemde partinin kapısının, olağan dönemden daha fazla açılması, olabilen her olanaktan yararlanarak daha geniş kesimlerin kapsanması gereklidir. Siyasal gelişime yön verebilmek için bu zorunludur. Çünkü bu dönemde, yığın kavramı değişir, yüzler, binler değil, yüzbinler, milyonlar söz konusu olur.

Bu iki çelişik gözükken görevi bağdaştırmak, TKP'nin Leninci Eşgüdüm Komitesi'nin görevidir. Eşgüdüm Komitesi, bu çelişkiyi, Partinin yönetim katlarını, yöre-il-bölge-semt komitelerini, ortama uyan, sınanmış komünistlerden kurarak, bunun yanında Parti üyeliğini en cesur ve atak biçimde açarak çözecektir.

Yoldaşlar! Yağmur belki yağar, belki yağmayacak. Karşı-devrim güçleri geçici olarak egemen olabilir, ya da yığın hareketi iyice yükselebilir. Ne olursa olsun, yurdumuzda ortaya çıkacak her keskin dönüş, öteki sonuçlarının yanısıra Lenincilerin yurt çapında gerçek bir güç olmasıyla sonuçlanacaktır. Keskin dönüş dönemlerini, zor dönemleri başarıyla göğüsleyebilecek güç yalnızca Marksizm-Leninizm'de vardır.

Yoldaşlar! BİZİ BİZDEN BAŞKASI YENEMEZ! Büyük ve geri dönüşsüz yanlışlar yapmazsak, serin kafalı ve kendine güvenli savaşsaksak, birbirimize sınımsız kenetlenirsek, olabilecek en az acılı-sancılı yoldan kadrolarımızı yetiştirebiliriz. Sınıfımıza layık, devrime yetenekli bir parti olabiliriz. Olacağız!

TKP'nin 5 (1.) Kongresi Nisan 1985'de toplandı

5 (1.) Kongre Belgeleri'nden

I. Konferans'tan sekiz ay sonra gelen 12 Eylül faşist darbesi ilk elde örgütümüze darbe vurmadı. Tüm parti örgütlerinin düzenli çalışmaları sürdü. Fakat 12 Eylül partimizin gelişmesini engelledi. Özellikle I. Konferans kararlarının yaşama geçirilmesiyle yeni yeni oluşmaya başlayan yerel yönetici kadroların hareketimizin çevresindeki sempatican halkayı toparlamaları, yığın etkisini artırmaları engellenmiş oldu. Oportünizmin ideolojik iflasının örgütsel yenilgiyle tamamlanması gerçekleşmedi.

12 Eylül darbesinin toplumda yarattığı yılgınlık ve geri çekilme eğilimi, parti örgütü çevresindeki sempatican halkada önemli dalgalanma yarattı. 12 Eylül öncesinde Ankara ve hemen ardından Mersin tutuklamalarıyla zarar gören parti

örgütü, herşeye rağmen sempatican halkalardaki dalgalanmanın parti üyelerine sıçramasını önledi. I. Konferans'tan bir yıl sonra, Şubat-Mart 1981'de toplanan II. Leninciler Konferansı'nda Türkiye örgütlerimiz de yer aldı.

İki konferans arasında kadrolar hâlâ genç ve deneyimsizdi, menşevik örgütlenmenin etkilerini üzerlerinde taşıyorlardı. İdeolojik yetersizlik yaygındı. Bunlara rağmen, bu bir yıllık süre içinde örgütlenmenin yaratılabildiği olması, EK'nin kurulmasında gözetilen hedeflerin en önemli bölümünün başarıldığını gösterdi.

İki Konferans arasında parti çalışmasının en başarılı olduğu alan, yayınlar eliyle sürdürülen teorik-siyasal çalışma alanı oldu. Bu alanda yürütülen sistemli çalışmaların ba-

şarısı örgütsel ve dış ilişkiler alanlarındaki boşlukları doldurmuş ve partimizin Türkiye'de etkin devrimci güçlerden biri olarak varlığını sürdürmesinde birinci derecede rol oynamıştır. Bu dönemde 23 sayı gazete ve 9 adet kitap yayınlanmıştır.

1979 yılında devrimci durumun varlığı ve tekeldışı burjuvaziye tutumdan başlayan Leninci-oportünist kavgası, 12 Eylül'le birlikte faşizm konusuyla ve yine, genel olarak burjuvazinin tüm kesimlerine karşı tutum konusuyla sürdü. İşçinin Sesi, hedefi faşizmin devrim yoluyla yıkılması olarak belirledi ve bu anlamda "Tanklarla gelen devrimle gidecektir" belgisini dönemin belgisi olarak saptadı.

II. Konferans bu belge altında toplandı.

II. Konferans'tan 5.(1.) Kongre'ye kadar çalışmalar

II. Konferans: Ocak-Şubat 1981

II. Konferans, 12 Eylül faşist darbesinden dört ay sonra, Türkiye'de bir dönemin kapanıp yeni bir dönemin başladığı bir ortamda toplandı.

(...)
II. Konferans bir yandan, TKP merkez-oportünist kanadı içindeki krizin daha sona ermediğini, faşizmin varlığını yadsımlarının yeni ayrışmalara yol açacağını, öte yandan, yeni ortamın parti içinde köprülerin yıkılmasını hızlandıracağını saptadı. İşçinin Sesi hareketinin hem bağımsız bir örgüt, hem de bir kanat örgütlenmesi olma niteliğini resmi parti

inde son olasılık da ortadan kalkana kadar gündemden kaldırmamayı kararlaştırdı. Bu tutum, merkez-oporünist kanadın topladığı 5. Kongre'ye kadar değişmedi.

II. Konferans sonrası

Partimiz II. Konferans'la birlikte yoğun bir çalışmaya girdi. Konferanstan Türkiye örgütlerine önemli darbe vuran Ekim 1981 tutuklamalarına kadar geçen zaman içinde önemli örgütsel ilerleme kaydedildi. Örgütler nicel ve nitel olarak ilerledi. Yayın dağıtımını genişledi.

Ekim 1981'deki tutuklamalarla birlikte, Türkiye'deki örgütsel çalışma açısından durgunluk, hatta yer yer gerileme başladı ve bu durum ancak 1984'te değişti. Yoğun baskı ve dönem dönem gelen tutuklamalar sonucu birçok bölgede komitelerin yapısı sık sık değişmek zorunda kaldı. Birçok komite dağıldı, yeniden kuruldu. 12 Eylül'den bu yana İstanbul örgütünde 4, Ankara'da 8, İzmir'de 9, Manisa'da 5 il komitesi sekreteri değişti. Düzenli örgüt çalışması, yayın-rapor alış veriş, eğitim çalışması sürdü.

Faşizm döneminde Avrupa'daki çalışmaların artan önemi partimizce doğru değerlendirildi. Daha önce parti örgütü olmayan birçok Avrupa ülkesinde parti örgütleri kuruldu. Bu örgütlerimiz her alanda çalışmalarını yükselttiler.

II. Konferansın hemen sonrasında, konferans kararlarıyla tüm Türkiye, Avrupa ve merkez örgütleri kongre ya da genel kurul toplantılarını yaptılar. Böylece Türkiye Komünist Partisi tarihinde yarım yüzyıldır ilk kez il kongreleri yapılmış oldu.

Tutuklamalar

(...)
Özetle söylersek, II. Konferans sonrasında Ankara'da 2, İstanbul'da 1, Ege'de 3 operasyonda yoldaşlarımız tutuklandı. Bunun dışında tekil tutuklamalar sürdü. Yani, yalnızca II. Konferans sonrasında 100'ü aşkın yoldaşımız tutuklandı. Bu yoldaşlarımızın bir kısmı bugün hâlâ tutuklu durumdadır.

(...)
Tutuklamalarda birçok yetişkin yoldaşın cezaevine düşmesiyle kadrolarda zayıflama belirdi. Birçok yoldaşın yurt dışına çıkmak zorunda kalışı da buna katkı yaptı. Yine de örgüt çalışması düzenli yürüdü. En önemli bir başka nokta da, genel olarak yoldaşlarımızın, özellikle tüm yönetici yoldaşlarımızın poliste ve cezaevinde başarılı bir sınav vermeleridir. Parti olarak bu sınavdan yüzümüzün akıyla çıktık.

Cezaevleriyle ilişkiler

Partimiz cezaevlerine giren yoldaşlarımızla ilişkileri canlı tutma ve onlara yayın ulaştırma işini hiçbir zaman boşlamadı. Ortamın ve olanakların elvermediği bazı durumlar dışında bu ilişkiler düzenli sürdü.

(...)

Geçici yol arkadaşları

Ekim 1981 tutuklamalarının ardından gelen dönem, faşizmin ağırlığının örgütümüz üstünde somut olarak hissedildiği bir dönem oldu. Türkiye'deki bazı örgütlerle merkez

arasındaki bağların da geçici bir süre kopukluğa uğradığı bu ortamda yurt dışına çıkarılmış bazı kadrolarda yığınlık ve uyumsuzluk başgösterdi.

(...)
Bu gelişmeleri ve konu üstündeki tartışmaları partimiz ayrıntılarıyla *Geçici Yol Arkadaşları* adlı kitapta açıkladı.

Vural Demir ve arkadaşları

Geçici yol arkadaşları, faşizmin baskısının örgütümüz üstünde somut hissedildiği dönemde ortaya çıkmışlardı. Vural D. ve Köln'deki parti yıkıcıları da Türkiye'de faşizmin çözülerek ortadan kalktığı ve partimizin bu saptamayı yaparak yeni bir atılım dönemine başlayacağı bir ortamda çıktılar.

(...)
Olayların gelişimiyle ilgili olarak 6 ÜB ve EK toplantısının tutanakları kitap halinde basılarak yayınlandı.

Eşgüdüm Komitesi ve Üst Büro'daki değişiklikler ve çalışmalar

I. Konferans tarafından 4'ü ÜB üyesi, toplam 8 kişi olarak oluşturulan EK'ya II. Konferans'a kadar olan süre içinde bir yoldaş kooptasyon yoluyla alındı. II. Konferans, örgütlenmenin artan gereksinimlerini gözönünde tutarak EK'nın sayısını 5'i ÜB üyesi olmak üzere 11'e çıkardı.

1981'de tutuklamalar sonucu EK'dan, 1'i ÜB üyesi olmak üzere 3 yoldaş eksildi. Daha sonra çeşitli ayrılmalar, çıkarılmalar ve kooptasyonla yeni üye alımları sonucu EK ve ÜB'de değişiklikler oldu. Ayrıca, EK ve ÜB sayılarında, görevlerin ve gereksinimlerin dayatmasıyla değişimler yapıldı...

Kuruluşundan bu yana ÜB, geçici durumlar dışında her hafta düzenli toplanarak çalışmalarını sürdürdü...

Yine aynı dönem içinde EK ve ÜB adına 13 bildiri, 8 açıklama, 8 duyuru ve 6 örgüt içi duyuru ve kutlama yayınlandı.

II. Konferans'tan bu yana EK 153 karar aldı. Bunların 9'u uygulanmadı, 144'ü uygulandı.

Tüm olumsuzluklara rağmen Türkiye'de örgütlenme ve örgüt çalışmaları sürdürüldü.

(...)
Merkez organımız Haziran 1979'dan bu yana düzenli olarak çıktı.

Bugüne kadar geçen süre içinde, çeşitli ideolojik ve güncel konuları içeren kitapların yanı sıra, I. Konferans tutanakları, çeşitli EK kararları ve bazı EK toplantı tutanaklarının da yayınlanması gerçekleştirilerek toplam 42 kitap çıkarılmıştır.

Bunlardan 6'sı I. Konferans'a kadar, 7'si I. ve II. Konferans arasında, 29'u ise II. Konferans-Kongre arası basılmıştır.

(...)

Dış ilişkiler

Partimiz gerek Türkiyeli gerekse yabancı devrimci, ilerici ve komünist örgüt ve partilerle iyi ilişkiler ve dayanışma içinde olmaya her zaman özen gösterdi. Faşizme karşı savaşta ve somut bazı hedefler çerçevesinde işbirliği ve dayanışma olanakları aradı.

Dev-Yol ve PKK'nın girişimleriyle kurulan Faşizme Karşı Birleşik Direniş Cephesi'ne (FKBDC), Şubat 1982'de partimiz de katıldı. Cephe

platformunda katılmadığımız çok yer olmasına rağmen bunları "münazara" gereci yapmadık. Bu girişimin devrimci cephede bir toparlanma yaratabileceği, geri çekilmeyi durdurmaya, hatta belki ileri çevirmeye yarayabileceği düşüncesinden hareket ettik. Nitekim bir süre FKBDC'nin olumlu etkileri oldu. Ancak kuruluşundan iki yıl sonra FKBDC, Türkiye devrimi için yarar değil zarar getirecek duruma girdi. Bunun üzerine partimiz, bu durumun düzeltilmesi için önerdiği değişikliklerin reddedilmesi üzerine 6 Şubat 1984'de FKBDC'den ayrıldı. Konu ile ilgili tutumunu bir açıklama ile kamuoyuna duyurdu.

(...)

Bu dönem içinde birçok komünist partisi ile çeşitli düzeylerde görüşmeler tekrarlandı. Birçok demokratik örgütle de görüşmeler yapıldı.

5(1). Kongre süreci

1977 sonu, 1978 başında, *İşçinin Sesi*'nin o günkü çizgisi, parti içinde çoğunluğun inancını ya da en azından sempatisini yansıtıyordu. 1978 Plenumu sıralarında Veli Dursun yoldaşımıza önemli görevler verme kararı bu olgunun zorlamasıyla alınmıştı. Ancak çoğunluğun iradesine büyük bir saygısızlıkla karar uygulanmadı. Onun yerine kurallar ve komünist moral çığnenerek, azınlığın iradesine uyan bir çoğunluk edinme yoluna gidildi. Böylece, daha açık kavga başlamadan TKP'nin oportünist merkez yönetimi yaşamda meşruluğunu yitirmiş oldu. Açık kavga, meşruluğunu zaten yitirmiş olan bir yönetime karşı başladı.

Kavga sürecinde, TKP'de resmi ve gayri meşru ile gerçek ve meşru, iki ayrı örgütte kutuplaştı. Bu çelişki temsili bir ortak kongre ile çözülebilirdi. TKP Leninci güçleri 1979'dan 1983'e kadar bunun için mücadele yürüttüler. Ama resmi yönetim 1983'de kendi başına bir kongre topladı ve böylece komünist partisi normları açısından gerçek olma şansını da yitirdi. Şimdi sorun, gerçeğin aynı zamanda resmileşmesidir. Kongremiz bunu sağlayacaktır. Artık TKP, *İşçinin Sesi*'dir ve bu kongre TKP'nin gerçek 5. Kongresi'dir.

Ancak yoldaşlar, komünist normlar açısından gerçek olmamakla birlikte, resmilerin de kendilerine göre bir gerçeği var. Bugün iki ayrı partiyiz. Onlar TKP'nin Türkiye'de gelişmiş bir işçi sınıfı olmadığı koşullarda, geçmişte yaptığı yanlışları, işçi sınıfı geliştikten sonra da sürdüren, hatta "geliştiren" bir devamıdır. Biz ise, TKP'nin, işçi sınıfının gelişmişlik düzeyine uyarlanmış devamımız. Yani yoldaşlar, biz hem eskinin devamımız hem de eskinin yeni temelde devamımız ve de üstelik, bu, ancak ayrı bir parti olarak örgütlenmemizle sağlanabildi. Bu nedenle bu kongre hem gerçek 5. Kongre'dir, hem de 1. Kongre'dir.

TKP-*İşçinin Sesi*'nin 5(1). Kongre'si hazırlıkları II. Konferansın hemen ardından başladı.

14.4.1981 tarihli EK toplantısında 5. Kongre için delegeleri seçecek olan il kongrelerinin hangi kurallara göre toplanacağı ve kaç kişiye kaç delege seçileceği konuları karara bağlandı.

1981 yılı yaz ve sonbahar aylarında il örgütleri kongrelerini topladılar. Merkez büroları da genel toplantılarını yaptılar.

Kongre çalışmalarının başladığı hızda sürmemesinin ana nedeni 1981 Ekim tutuklaması oldu. Ancak yine de 5. Kongre'nin 1983 yılı yaz-sonbahar aylarında toplanması amaçlanıyordu.

1983 yılının ilk aylarında menşevik TKP'de ortaya çıkan yeni kriz ve H. Erdal yoldaşın partimize katılması yeni bir değerlendirme yapmayı gerektirdi. Menşevik partideki gelişmelerin sonunu beklemeyi uygun gören EK, 5. Kongre'nin bu sürecin sonu görüldükten sonra toplanmasını kararlaştırdı. Program taslağı da bu dönemde hazırlandı ve 1983 sonbahar aylarında tartışmaya sunuldu.

... Verimli bir tartışma sonucunda gelen bin kadar önerinin değerlendirilmesiyle program taslağı ancak 1984 yazında kongreye sunulacak hale geldi. EK, kongrenin 1984 sonbahar-kış aylarında toplanmasını kararlaştırdı. Vural D. ihanetinin ortaya çıkışı, bu tarihin Nisan 1985 olarak değiştirilmesini gerektirdi. Ve iyi ki de gerektirmiş! Hapisten çıkan yoldaşlarımız da şimdi aramızdalar.

Bazı il kongrelerinin toplanmasının üzerinden geçen sürenin tüzükte öngörülenden uzun olması nedeniyle, EK, il kongrelerinin seçimli delegeler konusunda ÜB'ye verdiği yetkiyi de gözönüne alarak, 11 Eylül 1984 tarihli toplantısında şu karara vardı:

"1981-84 yılları arasında TKP Eşgüdüm Komitesi'ne bağlı il komiteleri kongrelerini yaparak parti kongresine katılacak delegelerini tüzüğümüze ve EK'nın bu konudaki kararlarına uygun olarak seçmişlerdir. İl kongrelerimiz bu delegeliklerin eksilmesi durumunda ÜB'ye atama yapma yetkisi vermişlerdir. Eşgüdüm Komitemiz, parti üyeliği devam eden delegelerin, delegeliklerinin geçerli olduğunu ve bir kısım il kongrelerinin üzerinden iki yıldan fazla zaman geçtiğini gözönünde bulundurarak,

"1. Mevcut siyasal ortamda yeni il kongreleri toplamak sakıncalı olduğu için,

"2. Tüzüğümüzde ayrıca bir yaptırım olmadığı için,

"3. Hapisteki yoldaşların emeğinin ve faşizm döneminde yapılmış il kongrelerinin heba olmaması için, boşalan delegeliklere ÜB tarafından atama yapılmasını onaylamıştır."

5(1). TKP-*İşçinin Sesi* Kongresi bugün bu karara uygun olarak toplanıyor.

Kongremiz, Türkiye'de faşizmin çözülerek ortadan kalktığı, her türlü çalışma olanağının hızla arttığı ve yaşamın yoğun bir örgütlenme gereksimini dayattığı bir ortamda toplanıyor. Partimiz işçi sınıfının öncülüğüne adaydır.

5(1). TKP-*İşçinin Sesi* Kongresi'nin böyle önemli bir dönüm noktasında toplanması kendi başına büyük önem taşıyor. Günün taktiklerini belirleyecek, yeni program ve tüzüğü onaylayacak ve partinin önümüzdeki dönemde izleyeceği yolu aydınlatacak olan kongremizin, bu görevini yerine getirebilmesi tüm yoldaşların kolektif çabasını gerektiriyor.

Önümüzde açılan dönem bizlerden yaratıcı, enerjik, kolektif bir komünist çalışma bekliyor. İşçi sınıfının kavgada tek silahının örgüt olduğu bilinciyle, bu çalışmanın yolunu aydınlatacak olan kongremize başarılar dileriz.

Türkiye'nin ihtiyacı Parti'dir!

Dersim isyanının 50. yılını tüm ülkede, ulusçuluğa vuran, enternasyonalizmin bayrağını dalgalandıran isyanlarla kutlayalım

Dersim 50 yaşında henüz savaşın başında

Bugün "Kürtçe konuşulsun, Kürtler vardır" diyen demokrat maskeli liberaller ezilen Kürt halkının kanına girmiş olan Kemalleri kınayacak, lanetleyecek gerçek demokratlığı gösteremiyorlar.

Ozan Öncü

Türk hükümetinin 1936 yılında başlattığı Dersim saldırısı iki yıl boyunca aralıksız sürdü. Bu tarihten önce de 48 kere fiili askeri saldırıya sahne olan Dersim, bunları geri püskürtmeyi ve ayakta kalmayı başardı.

1936 yılında Meclisi açış konuşmasında Kemal tarihsel kararını şöyle duyurdu:

"Dahili işlerimizde en mühim safha varsa o da Dersim meselesidir. Dahilde bulunan iş bu yarayı, bu korkunç çıbanı ortadan temizleyip, koparmak ve kökünden kesmek işi, her ne pahasına olursa olsun yapılmalı ve bu hususta en acil kararların alınması için hükümete, tam ve geniş yetkiler verilmiştir."

Bu sözlerin sahibi, cumhuriyet öncesinde Kürtlerin ayrı devlet kurabileceğini(!) veya otonomi alabileceğini dile getirmişti. 1923 yılında İsmet İnönü de şöyle demişti:

"Türkiye iki milletten meydana gelir. Türkler ve Kürtler... Ki bunlar memleketi idare etmek hakkına sahiptirler."

Yeni yetme burjuvazi, gerçek

yüzünü, emperyalist güçler temizlenip, cumhuriyet kurulduktan sonra ortaya çıkarmıştır.

Geçmişte "güzel" sözler edip bunları uygulamayanlara karşı 1925'te Kürtler Şeyh Said öncülüğünde ayaklandılar. Halkın etini, kemiğini sömürerek kapitalistleşmeye uğraşan burjuvazi bu isyana gözü dönmüşçesine saldırdı. Özel İstiklal Mahkemeleri kurdu. Binlerce insan hiçbir ölçü gözönünde bulundurulmadan asıldı, sürüldü, zindanlara atıldı.

Kürtler henüz yaralarını sarmadan, toparlanmadan kısa bir süre sonra Ağrı'da yeniden ayaklandılar. İhsan Nuri önderliğinde binlerce silahlı Kürt, Ağrı'nın tepesine Kürt bayrağı çektiler.

Ama burjuvazi yeni tarihini Osmanlı barbarlığı üzerinde kurmayı kafasına koymuştu. İran'la anlaşma yaparak Ağrı Dağı'nı çepeçevre kuşattı. Kürdistan direniş güçlerinin silah yardımı, yiyecek desteğini kesti. 1,5 yıl süren çarpışmalar sonunda İhsan Nuri ve bir kısım peşmerge Türk ordusunu püskürterek çemberi yardılar ve İran'a geçtiler.

1930 yılında burjuvazi artık Kürt halkı diye birşey tanımadığını açıkça ortaya koydu.

"Kürt" kelimesini sözlüğüne "dağ Türkleri" veya "ihmal edilmiş Türkler" olarak geçirdi.

Burjuva Kemal'lerin, İsmet'lerin meclisinde Adalet Bakanı olan Mahmut Esat Bozkurt, 1930 yılında Manisa'da yaptığı konuşmada burjuvazinin Kürtler hakkındaki resmi görüşünü şu sözlerle dile getirdi:

"...Sadece Türk milletinin bu memlekette milli haklar isteminde bulunma hakları vardır... Gerçekleri saklamanın gereği yoktur. Türkler bu memleketin yegane sahipleri ve yegane efendileridir. Türk orijininden gelmeyenlerin bu memlekette sadece bir tek hakları vardır: Asil Türk milletine hizmetkarlık ve kölelik etmek..."

5 Mayıs 1932'de Meclis'ten Genel Sürgün Kanunu çıkartıldı. Kürdistan dört bölgeye ayrıldı. Birisi tamamen boşaltılarak "gayri meskun" hale getirildi. "Sağlık, maddi, kültürel, stratejik, politik sebepler" kılıfı altında Kürtler, Batı ve Orta Anadolu'ya sürüldüler. Burjuvazi Kürtleri yıllarca kırdı geçirdi.

Cumhuriyet kurulduğundan beri Dersim'e giremeyen burjuvazi, Kürdistan'ı harabeye çevirdiğine, savaştıkları kimse bırakmadığına inandıktan sonradır ki, burjuva Kemal'in askersel buyruğuyla, 1936 yılında Dersim'e yüklendi. Dersim bölgesine özel olarak sıkıyönetim getirildi. Sıkıyönetim Komutanı General Abdullah Akdoğan, Dersim Valisi ve Bölge Umum Müfettişliği yetkileriyle

donatıldı. Bugünkü Bölge Valiliği, Kemal'in o günden Özal'a mirasıdır.

Burjuvazi Kürt halkını kırmak için ciddi bir şekilde hazırlandı. Bir daha başı ağrımasın diye "çıbanı" kökten temizlemeliydi. Kısmi Seferberlik ilanı, 26, 27, 28 doğumlarının askere alınması da bunun birer kanıtıydı. Tüm gözüken hazırlıkların dışında burjuvazi Bizans oyunları çevirmeyi de bir an gözden irak tutmadı. Aşiretleri birbirine kırdırdı. Bir kısmını vaadlerle yanına çekerek Kürtlere karşı savaştırdı.

Burjuvazi, Seyit Rıza'nın en yakın savaş arkadaşı Ali Şer'i akrabasına katletti. İki yıl süren bu kırm savaşında, yine bir Bizans oyunuyla Dersim hareketinin en önde gelen lideri Seyit Rıza, 5 Eylül 1937 tarihinde, dostluğu, yakınlığı olan Erzincan valisi kanalıyla kente davet edildi ve tutuklandı.

1938 Eylül-Ekim'ine kadar savaşını sürdüren Dersim direnişçileri Seyit Rıza'dan sonra ard arda liderlerini yitirdi. "Teslim olanların affedileceğini" söyleyen burjuvazi teslim olanları bile topluca katletti.

Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte, yeni burjuvazi tüylenebilmek için gözünü Türkiye Kürdistan'ına çevirdi. Kürdistan'ı kapitalist ekonomi çarklarına uymulu bir sömürge haline getirmek için de burjuvazinin dağarcığında şiddetten başka bir yöntem yoktu. Tüm Kürt isyanlarında burjuvazi bu yöntemi

eli titremeden, ikircimsiz kullandı.

Emperyalistleşme çabası içindeki burjuvazi bugün aynı yöntemle kırımlara girmeyi göze alamıyor. Dünya değişti. Türkiye de değişti. Artık Kürdistan, GAP'ıyla vb. daha farklı düzeyde bir sömürgeci. Öte yandan Kürt-Türk tüm işçi hareketi de, Kürt halk hareketi de artık farklı düzeydedir. Dersim'in 50. isyan yılında Kürdistan'da dolu dizgin yeni isyan bayrakları açılırken Türkiye işçi sınıfı da burjuvazinin kafasına vura vura "hiçbir kırıma ve haksızlığa izin vermem" diyerek sesini yükseltmektedir. İşçi sınıfı ile Kürt halkı arasındaki enternasyonalist dayanışma, burjuvaziye aşılmaz bir engel oluşturmaktadır.

Bugün "Kürtçe konuşulsun, Kürtler vardır" diyen demokrat maskeli liberaller ezilen Kürt halkının kanına girmiş olan Kemalleri kınayacak, lanetleyecek gerçek demokratlığı gösteremiyorlar. Oyleyse baylar, söylediklerinizde samimi değilsiniz, "Kürtçe konuşulsun, Kürtler vardır" derken bu halka karşı yine bir tuzak hazırlıyorsunuz demektir. Bu, Erzincan valisinin Seyit Rıza'yı kente davet ederek hazırladığı tuzağın aynısıdır. Ama yağma yok. Artık kimseyi tuzağımıza düşüremeyeceksiniz, ulusçu bölücülüğünüzü söktüremeyeceksiniz.

Dersim isyanının 50. yılını tüm Türkiye'de, ulusçuluğa vuran, enternasyonalizmin bayrağını dalgalandıran isyanlarla kutlayalım.

Kürt halkına ayrılma hakkını tanımayanlar

D mokrat bile lamazlar

Yeni bir devrimci durumun eşğine gelen Türkiye'de işçi sınıfının bilincini ve Kürt halkının savaşını bulanıklaştırma çabalarına karşı Marksist-Leninist doğrulara sarılmak ve halkı zehirlemeye çalışanlara karşı bıkmadan, kararlı bir mücadele vermek komünistlerin görevidir.

Bugün Özal hükümeti işçi sınıfının ve Kürt halkının salvo atışlarından bunalmış durumdadır. Yeni bir devrimci durumun eşğine gelen Türkiye'de işçi sınıfının bilincini ve Kürt halkının savaşını bulanıklaştırma çabalarına karşı Marksist-Leninist doğrulara sarılmak ve halkı zehirlemeye çalışanlara karşı bıkmadan, kararlı bir mücadele vermek komünistlerin görevidir.

Son yıllarda Kürdistan'da yükselen savaşıma karşı, başta burjuvazinin gerici kesimleri olmak üzere, sosyal demokratlar, küçük burjuva reformist devrim kaçkınları, bayrak açtılar. Bu güçler "ulusal menfaatleri" hep birlikte savunmaya geçtiler.

Kabul edelim ki bunlar, daha önce "Doğu sorunu" diye dile getirdikleri soruna, bugün açıktan "Kürt sorunu" diyecek kadar "ilerlediler". Onları bu noktaya Kürt halkının yükselen savaşıma

getirdi. Ama onların bu doğru noktaya itilmeleri konuyu doğru ele almalarını getirmiyor. Bu sefer de sorunun çözümünde çarpıtmalara, başvuruyor, bulanıklık yaratıyorlar.

Bu yazımızda bunlara birkaç örnek vereceğiz.

Aziz Nesin şöyle diyor:

"Şunu açıkça söyleyeyim ki, bir Kürt Halkı vardır. Ben Kürt Halkı'nın bağımsızlık savaşını, kültürel bağımsızlık olarak alıyorum. Siyasi bağımsızlıktan yana değilim. Bunu yalnız Türkiye'nin çıkarı için söylemiyorum. Kürtlerin çıkarı da budur." (2000'e Doğru, 9-15 Ağustos 1987)

Mehmet Ali Aybar da şunları söylüyor:

"Bu iş genel vali işi falan değil. Metazori halde gidilmez bu meseleye. Evvela alt yapı meselesidir. Efendim

bu uzun vadeli dersiniz, bu savaş da uzun sürecek. Bu iş de devam edecek." (agy)

A. Nesin de, M. Ali Aybar da Kürtlerin kendi kaderlerini özgürce belirleme hakkını açıkça gözardı ediyorlar. Kürt halkı adına ille de kendileri karar veriyorlar. Sorunu, Kürtlerin dillerini, kültürlerini yaşatabilme sorununa indiriyorlar. Asimilasyonun şiddet yoluyla değil, ekonomik gelişmeyle yapılmasını istiyorlar. Ama ayrılma hakkını tanımadıkları sürece, fiilen şiddet yoluyla asimilasyonu savunmuş oluyorlar.

Bir başka "sol" aydın, E. Galip Sandalcı şöyle söylüyor:

"Ben şahsen Türkiye'nin içinde belirli bir bölgenin ayrılmasına karşıyım. Ama Türkiye'de bulunan milyonlarca insanın kültürel ve siyasi haklara sahip olmamasına da karşıyım... Bu insanlar Kürtçe konuşuyorlarsa, kendilerine Kürt diyorlarsa, Kürt'tür. Kültürel bağımsızlık değil, kültürel ifade imkanı bulma meselesidir." (agy)

Sandalcı da ötekilerle hemen hemen aynı görüşü paylaşıyor. E. Galip Sandalcı'nın tek farkı, o,

kültürel bağımsızlığa da karşı çıkıyor. Soruna "kültürel ifade imkanı" olarak yaklaşmalıdır diyor.

Cumhuriyet gazetesi köşe yazarı İlhan Selçuk şöyle diyor:

"Çağımızda azınlık hakları, bir ayrımı vurguladığı için aşmıştır. Ayrımcılığın her türüne karşı olmakla demokratlaşmak artık eş anlamlı değil mi?" (Cumhuriyet, 27 Ocak 1988)

Bu sorunu ele alan liberal yazarlar, politikacılar sorunu bilhassa azınlık sorunu olarak yanıtsızmaya çalışıyorlar. Bugüne kadar içlerinde Kürtlere "ulus" diyen çıkmadı. İlhan Selçuk da yavuz hırsız misali, önce ulusal azınlıklar için ayrılma hakkını savunmayı ayrımcılık olarak nitelendiriyor. Sonra da demokratlık her türlü ayrımcılığa karşı çıkmaktır deyip sorunu "çözüveriyor." Başka bir deyişle bu yazar bir türlü demokratlaşmıyor.

Kimil, Kara Yara, kitaplarının ve *Kürtçe-Türkçe* sözlüğün yazarı, eski TİP üyesi Musa Anter de şunları söylüyor:

"Şimdiye kadar aklı başında bölücü tek bir Kürt'e rastlamadım. Bölücülük ve Kürtçülük sayın ida-

recilerimizin çarpık uygulamalarının eseridir. Aslında Kürt, Türk'ten ayrılmak istemez. Ama o demokratik kurallar içinde insan haklarını ister... Kürt bilir ki, Orta Doğu'da, hatta dünyada dostuz kalmış iki garibandır.

"...Kürt o kadar aptal mıdır ki Türkiye bölünsün de İstanbul, İzmir, Ankara, Bursa, Antalya, Adana Türk'e düşsün, Mardin, Siirt, Bitlis, Hakkari, Bingöl, Urfa da Kürt'e kalsın. Denizleri de bölelim..." (2000'e Doğru, 30 Ağustos-5 Eylül 1987)

Musa Anter de ötekiler gibi, hak, hukuk, vatandaşlık, eşitlik tanınsın, bölge geliştirilsin, orada yaşayan vatandaşların yaşam koşulları yükseltsin diyor. Eşitlik sağlansın, dilini konuşsun, müziğini dinlesin. Ama fazla da birşey vermeyelim. Sonra denizleri, gökyüzünü falan da isteyebilirler diyor.

Musa Anter de iki sorunu birbirine karıştırıyor. Ayrılma hakkını tanıma ile, Kürt halkının ayrılmayı seçip seçmemesini karıştırıyor. Ulusal sorunda her demokratın ilk görevi ayrılma hakkını tanımadır. Ayrılmanın Kürt halkının yararına olup olmadığı ancak bu hakkın var-

(Devamı 12. sayfada)

(Başarafa 11. sayfada)

olduğu koşullarda, Kürt halkının kendisine kararlaştırılabilir. Ancak o zaman özgür bir seçim gerçekleşebilir. Ayrılma hakkı yokken birlikte yaşamın daha iyi olduğunu söylemek zorbaça dayatmanın ta kendisidir.

Bület Ecevit bu konuda şunları söylüyor:

"Ulusal birliğimizi ilgilendiren konularda çok hassasız. Benim partim etnik temele dayalı partilerin oluşumuna taraf değil. Kürtlerin çoğu da bağımsız bir Kürt devletinden yana değil. Sorunların bir bölümü Güneydoğu Anadolu'daki yarı feodal yapıdan kaynaklanmaktadır. Diğer bir bölümüne de Orta-doğu'daki büyük güçlerin böl-yönet politikaları neden olmaktadır. Birçok Kürt, orduda ve bakanlıklardaki yüksek makamlarda görevliler..."

"...Kürt sorunu esasında sosyal, ekonomik ve en önemlisi de kültürel. Askeri iktidar tarafından Anayasaya alınan (Azınlıkların kendi dillerini konuşmalarını yasaklayan) o saçma maddesine kesinlikle karşıyım..." (Hürriyet, 20 Haziran 1988)

Ecevit kendi ulusal birliğine çok hassas olduğunu vurguluyor. Ama Kürtlerin de kendi ulusal birliğine hassas olabileceğini aklının köşesine bile getiriyor.

Ecevit sorunun bir bölümü ekonomiktir, geri bırakılmışlıktır, öteki bölümünü de emperyalistler kendi çıkarları yönünde körükliyorlar diyor. Onlara dil eşitliği sağlarsak, bize tabi bir hale getirebiliriz diyor.

Ecevit Kürtlere, bakan da olabilirsiniz, ordunun önemli yerlerine de gelebilirsiniz, bunlar yasaklanmıyor diyor. Ama bu görevlerdeki Kürtlerin, Türk burjuvazisine işbirliği halinde Türk-Kürt tüm emekçileri ezmede sömürmekte olduğunu gözardı ediyor.

Sosyalist Parti'nin programında Kürtlerle ilgili, herhangi birşey yok. Kürt sözcüğü bile geçmiyor. Yalnızca şöyle bir cümle var:

"Sosyalist Parti herhangi bir ırkın veya bölgenin diğerlerine hakim veya diğerlerinden ayrıcalıklı olmasına karşı mücadele eder."

Henüz ağzına Kürt sözcüğünü bile almayanların ulusal baskıya karşı mücadele edemeyeceği çok açıktır.

Mecliste SHP'nin Doğu kökenli denilen milletvekillerinden M. Ali Eren'in konuşmasından sonra, SHP programatik bir bildiri çıkararak burjuvazinin ve başının saldırılarına(!) karşı kendini bununla savunmaya geçti. Bu bildiriyle hem Kürt konusuna(!) eğilen SHP milletvekillerini dizginlerken hem de partinin bu konudaki görüşlerini açık bir şekilde dile getirdi. Bu bildiride şöyle deniyor:

"Anadilleri Kürtçe, Arapça, Lazca ya da başka dillerden olan vatandaşlar azınlık diye yorumlanamazlar ve adlandırılmazlar. Bunu kabul etmiyoruz. Etnik kökeni, anadilleri ne olursa olsun hepsi Türk vatandaşlarıdır." (SHP'nin 19 Ocak 1988 tarihli bildirisinden)

SHP Kürdistan halkının oylarını toparlayabilmek için araştırma gurupları kurdu, bölgeye sık sık milletvekilleri gönderdi, basında sansasyon yarattı. Ama bildiriden de görüldüğü gibi SHP, Kürtleri azınlık olarak bile görmüyor. Onların Türk vatandaşları

olduğunu söylüyor. Dilini ve kültürünü yaşatabilmesine, karşı çıkıyor, bunun için Anayasanın, azınlıkların kendi dillerini konuşmalarını yasaklayan maddesinin kaldırılmasını istiyor. Ama bunu da Türklerin Kürtçe konuşma özgürlüğü diye savunmuş oluyor.

Eski TKIP Başkanı, ve 2000'e Doğru'nun başyazarı Doğu Perinçek, şöyle diyor:

"Dar görüşlü tavır iki yönden dayanaksızdır. Birincisi bütün büyük devletler Kürtlere bazı haklar tanımada yavaş yavaş bir açık artırmaya girmişlerdir. Oysa Kürt'e birşey vermede en avantajlı devlet Türkiye'dir. Böyle bir olanağa bugün en çok Türkiye sahiptir. İkincisi Kürtler, Türkiye Devleti'nin yurttaşlarıdır. Onların gönül rahatlığı içinde yaşamaları en çok Türkiye'nin sorunudur. Türkiye kendi yurttaşlarına haklar tanımada emperyalist devletlerden daha kiskanç olamaz.

"Üstelik yakın tarihe kadar yaşanan asimilasyon, Kürtlerin erimesi süreci, son yıllarda tersine dönmüştür. Bugün Kürtçe bilmeyen bile Kürtçe öğrenmeye çalışıyor, Kürtçe müzik dinliyor, Kürtçe kitap alıyor..." (2000'e Doğru, 19-25 Haziran)

Perinçek yukarıda verdiğimiz öteki parti ve yazarların söylediklerinin dışında birşey söylemiyor. Burjuvaziye akıl veriyor. "bütün büyük devletler Kürtlere bazı haklar tanımada yavaş yavaş açık artırmaya girmişlerdir." noktasına dikkat çekerek, geç kalmayalım treni kaçırmaz diyor.

Perinçek'in önerdiği "bazı haklar" dan ibaret. Zaten uzun yıllardır uygulanan zoraki asimilasyon işe yaramamıştır, hatta tersine dönmüştür, bundan vazgeçelim ve bazı hakları veriyor gözükerek Kürtlerin ağzını kapatalım diyor.

Görüldüğü gibi, ele aldığımız parti ve kişilerin Kürt sorununa yaklaşımı, "bazı haklar"dan ibarettir. Bu haklar da, dil özgürlüğü ve kültürel eşitlik, bölgeler arasında eşitlik çerçevesi içindedir. Detaylarda dile getirilen öneriler de, Kürtçe ad koysun, Kürt'üm desin, Kürtçe müzik dinlesin, okusun, yazsın. Oralara fabrikalar kurulsun, işyerleri açılınsın, hastaneler, okullar açılınsın, ekonomik olarak geliştirilsin vb. önerilerdir.

Hepsi bir ağızdan bunu söylüyor ve Kürt halkının kendi yazgısını özgürce belirlemesinin, ayrı devlet kurma hakkının üstüne kalın bir örtü çekerek bu hakkı unutturmaya çalışıyor. Oysa demokrasi tam da bununla bağlıdır. Burjuvaziye akıl verenlerin, yol gösterenlerin demokratlıkla uzaktan yakından ilgisi yoktur. Onların yaptığı sömürgeci burjuvazinin yanında saf tutmak, sömürgecilik suçuna ortak olmaktır.

Bütün bunlara karşı bu da bizden:

"Bugün Türkiye'de ulusal sorun Kürt sorunudur. Türkiye devleti sınırları içinde Kürt ulusu ezilen ulustur. Türkiye Kürdistanı Türkiye'nin iç sömürgevidir.

"Ulusal sorunda komünistlerin ilkesi, ulusların yazgılarını kendilerinin belirlemesi hakkıdır. Bu hakkın özü, ayrılma, ayrı devlet kurma hakkıdır. Türkiye Komünist Partisi Kürt ulusunun ayrılma hakkını kayıtsız koşulsuz benimsemiştir." (TKP Programı s. 48-49-50)

Mehmet Erenler

BURJUVAZİ NELER DİYOR? BURJUVAZİ NELER DİYOR? BURJUVAZİ NELER DİYOR?

Bütün yolları tıkalıdır

Burjuva sınıfın sözcüleri arka arkaya yaptıkları söyleşilerde devletin, düzenin geleceği üzerine inciler diziıyorlar. DYP'li Cindoruk'un ardından, 19 Haziran 1988 tarihli Hürriyet gazetesinde, Emin Çölaşan'ın Pazar Sohbeti köşesinde sosyal demokrat Necdet Uğur da koroya katıldı.

Necdet Uğur Türkiye'de toplumun, koşulların, sorunların eskisi gibi olmayıp değiştiğini, partilerin bu yeni oluşumlara ayak uydurmasının şart olduğunu, yenilenmek gerektiğini söylüyor. Bununla bağlı olarak bütün partilerde tıkanıklık olduğunu belirtiyor ve bu tıkanıklığın temelini şöyle açıklıyor:

"...Bugün Türkiye'de iki Türkiye var... Biri 'Yasal Türkiye', diğeri 'Gerçek Türkiye...' Birinci Türkiye, yasaların öngördüğü, olmasını istediği ve uygun gördüğü, bütün kamu görevlilerinin ellerindeki kurallara ve mevzuata göre işlem yaptıkları Türkiye... Bir de gerçekte bütün bunların dışında kalmış kendi kendine yürüyen bir Türkiye var. İki Türkiye arasında müthiş bir kopukluk ortaya çıkmış. Türkiye'de öngörülen yasal düzen artık geçerli değil... Türk halkı artık ülkemizde yasaların çoğunun öngördüğü gibi yaşamıyor. Çarklar 'Yasal Türkiye'nin veya 'Resmi Türkiye'nin dışında kendi kendine dönüyor."

Necdet Uğur, söylediklerini açmak istiyor ve "herkes 'Gerçek Türkiye'de kendi düzenini kendisi kuruyor" diyor. Ancak Emin Çölaşan sözü hemen "senet mafyası"na çeviriyor. Ama Uğur yine de demek istediğini diyor, tehlike çanlarını çalıyor:

"...Böyle duruma gelmiş bir toplumun bunalımdan kurtulmasını beklemek, büyük bir hayaldir."

Böyle bir ortamda, bugünkü burjuva partilerinin durumunu değerlendiren Uğur, şöyle diyor:

"...Hepsi de 'Yasal Türkiye' ile 'Gerçek Türkiye'yi tam bir uyum içerisinde görüyorlar ve bütün kararlarını 'Yasal Türkiye' açısından alıyorlar. Operasyonlarını buna göre yapıyorlar. Bu yüzden de, Türkiye'de hiçbir parti sonuç alamayacak ve tıkalı kalacaktır."

İnsanın Necdet Uğur'a hay ağzına sağlık diyese geliyor. Uğur'un niyeti kendi sınıfına akıl vermektir. Bu niyetle gerçekleri dile getiriyor. "Bütün yollar tıkalıdır" diyor. Bununla da yetinmiyor, şunları ekliyor:

"Türkiye'de her an bir çöküntü beklenebilir... Yani hiç temenni edilmez ama, var gibi görünen birtakım şeylerin bir anda yok olduğu anlaşılabilir."

Necdet Uğur'un hiç de temenni etmediği bu çöküntü devrimdir. Bu konuyu açmak için Çölaşan "neyin yok olduğu anlaşılabilir" diye soruyor. Uğur, " 'Yasal Türkiye'nin aslında hiç olmadığı ve işlemediği görülebilir!" diye yanıtıyor. Çölaşan, "bir halk hareketi veya isyan gibi mi?" diye soruyor. Necdet Uğur bunu da şöyle yanıtıyor:



"Belirli bir olay olur ve var saydığımız şeyleri işletmeye başlatmak istersiniz. Bir bakarsınız ki hiçbir şey işlemez ve anarşi çıkmış, kargaşa çıkmış. Bu bir halk hareketi olur, bir kargaşa olur, toplumun bir kesiminden bir tıkanıklık veya tepki olur... Hatta bir doğal afet bile, önümüze böyle bir sorunu getirebilir..."

Uğur, "çünkü bugün devlet işlemez" diye devam ediyor. Uğur bununla da kalmıyor. Cumhuriyeti yeniden kurmaktan dem vuruyor:

"Biz, bugün Türkiye'de cumhuriyeti 1923 yılında olduğu gibi yeniden kurmak zorundayız. Bütün kurumlarıyla, kuruluşlarıyla, merkeziyle, yerel yönetimleriyle, eğitimiyle, demokrasisiyle..."

Necdet Uğur'un söylediklerini özetlersek: Birincisi, toplum değişmiştir, artık, aralarında koca bir uçurum olan iki Türkiye vardır. İkincisi, Türkiye'de öngörülen yasal düzen artık geçerli değildir. Üçüncüsü, burjuva Türkiye'nin bütün partilerinde tıkanıklık vardır ve bütün yollar tıkalıdır. Dördüncüsü, devrimci durum eşliğinde olan Türkiye'de her an bir "çöküntü," yani devrimci bir patlama beklenebilir. Beşincisi, bugün devlet işlemez, yeni bir devlete ihtiyaç vardır.

Uğur, her konuda gerçekleri yansıtıyor. Sınıf çelişkilerinin derinliğini, burjuva devletin, düzenin iflasını, devrimci durumun yakınlığını vb. hep doğru koyuyor. Ama bir konuda, aç tavuk gibi kendi düşünüyü gerçeğin yerine koymuş: Çürümüş devleti yıkıp, yeni bir devleti kim kuracak? O "biz" diyor. Burada yanılıyor.

Türkiye, bir İngiltere, bir Fransa gibi büyük emperyalist bir güç olabilir, belki o zaman burjuvazi eliyle yeni bir düzenlemeye gidilebilirdi. Ama öyle olamayacağına göre, zaten harabeye dönmüş olan eskiyi yıkıp, yerine yenisini kuracak olan tek güç işçi sınıfının devrimci önderliğinde halktır.

Nitekim Uğur da bunun farkındadır. Uğur, Türkiye'nin gündemindeki sınıf savaşının varacağı sonucu çok iyi görüyor. Burjuvaziye uyarıyor, ama bu uyarıların boşuna olduğunu ken-

disi de biliyor. "Bütün yollar tıkalıdır" derken başka ne demek isteyebilirdi ki...

Gerçekten de burjuvazinin bütün yolları tıkalıdır. İşlerliğini çoktan yitirmiş bu düzene gerek kalmamıştır. Haydi öncü işçiler, zaten iflas etmiş bu sömürü ve zulüm düzenini bir an önce yıkıp kendi düzenimizi kurmak için TKP'de safları sıklaştıralım.

Hüsam Kuzgun

Burjuva politikacısının en cini gelse kaç yazar

Sınıf savaşının yükseldiği şu sıralarda burjuva siyasetçileri arasındaki huzursuzluklar ve "yenilik" arayışları artıyor. SHP içindeki hizip kavgaları, ANAP'taki çalkantılar, parti içi sürdürmeler, DYP içinde Demirel ve Cindoruk arasındaki gerginlikler bunu gösteriyor. Cindoruk DYP'ye, daha da önemlisi hükümete yeni örgütlenme biçimleri öneriyor. Hükümeti bunalımdan kurtaracak "yeni" fikirler ortaya atıyor(!)

Cindoruk'un kendisi Türkiye'nin siyasal yaşamında fazla bir ağırlık taşımaz, ancak dile getirdiği görüşler burjuva siyasetçilerin bugün içine düştüğü çözümsüzlüğü anlatması bakımından tipiktir. Bu nedenle Cindoruk'un röportajına bir bakalım.

29 Mayıs'ta Hürriyet'te yayınlanan röportajda Cindoruk şunları söylüyor:

"... Ben partilerimizin tümünde ve Türkiye'nin genel siyasal yaşamında yeni bir örgütlenme biçimi arıyorum ve istiyorum."

Cindoruk, bugünkü Türkiye siyasal ortamında partilerin yetersizliğinden dem vurarak, yeni bir çizgiye ihtiyaç olduğunu belirtiyor. Birşeyler yapılması gerektiğini söylüyor ve bu düşüncelerini şöyle ifade ediyor:

"...Eski isimler, eski birikimler, eski kadrolar ve lider, bizim tek başımıza iktidar olmamıza yetmiyor. O yüzden yeni bir çizgiye ihtiyaç

Yağcı'ların, burjuvazinin zindanlarında çürütülmek istenen devrim savaşçılarıyla hiçbir ilgisi yoktur

Onlar devrimci rle aynı kefeyle k namaz

Yağcı'ların "dava"sı ve legal bir "komünist" parti savaşımı işçi sınıfına mal edilmeye çalışılmaktadır. Ama işçi sınıfı bu oyunların hepsini bozacaktır. Onun gerçek kavgası olan bilinçli devrimci savaşım yükselmektedir.

Açlık grevleri, ölüm oruçları ve cezaevi direnişlerinde ölen devrimcileri anmak üzere TAYAD'ın yapacağı etkinlikler içinde yer alan 19 Haziran tarihli panel, valiliğin izin vermemesi nedeniyle yapılamadı. İstanbul Tabipler Odası toplantı salonunda, panel yerine bir basın toplantısı gerçekleştirildi. 500 dolaylarında dinleyici ve basın mensubunun katıldığı toplantıda, TAYAD genel sekreteri Sevgi Erdoğan ve Dev-Sol'dan yargılanmış olan Suavi Ürkmezer birer konuşma yaptılar.

Sevgi Erdoğan, derneğin direniş şehitlerini anmak amacıyla yapacağını açıkladığı faaliyetlere izin verilmediğini söyledi. Etkinlikler içinde yer alan mitinge engeller getirildiğini, ama ken-

dilerinin İstanbul'da bir miting düzenlemek için girişimlere devam edeceklerini söyledi. Suavi Ürkmezer ise konuşmasında, açlık grevlerinin çıkış amaçlarına, koşullarına ve sonuçlarına değinen kısa bir açıklama yaptı.

Ölüm orucuna yatan, direnen insanlarımızın, arkadaşlarımızın, yoldaşlarımızın amacı onurlarını, insanlık dışı tüm uygulamaların sergilendiği, burjuvazinin zindanlarında onlar birer özgürlük, devrim savaşçısıydılar. Emegin özlemlerini dile getiren, sömürüye ve her türlü baskıya hayır diyen bunlara karşı savaşım verenler, bu savaşımın onurunu taşıyanlar, bu yolda hayatını feda edenler ölümsüzdür. Halklarımızın yüreğinde daima yaşayacaktır.

Ölümü göze alan bu insanlar, gücünü işçi sınıfı biliminden (Marksizm-Leninizm) alıyor.

Düzen yamayıcısı TBKP'nin kurulması ve iki genel sekreterinin burjuvaziyle yapılan pazarlıklar sonunda yurda dönmesiyle birlikte halkımıza bazı sahte senaryolar yutturulmaya çalışılıyor. "Öznelde Nabi Yağcı (onlar Haydar Kutlu diyorlar) ve Nihat Sargın ile somutlanan tüm politik ve düşünce suçlarına özgürlük(?) kampanyası"nın altındaki hesapları işçi sınıfımız ve tüm emekçi halkımız kavramaktadır.

Yağcı'ların burjuvazinin zindanlarında çürütülmek istenen devrim savaşçılarıyla hiçbir ilgisi yoktur. Yağcı'larla devrim savaşçıları aynı kefeyle konamazlar. Yağcı'lar burjuva ideolojisinin savunusunu ve bayraktarlığını yapmaktadırlar. Kautski'ler ne kadar işçi sınıfının bilimi için savaşım vermişlerse, Yağcı'lar da o kadar savaşım vermektedirler. Lenin'in ölümünden sonra,

dünya komünist hareketi bir bütün olarak giderek sağa kaymıştır. Bunun taşıyıcılığını SBKP yapmıştır. Leninizmin içi boşaltılmaya çalışılmıştır. SBKP'nin 20. Kongresiyle açıktan gündeme gelen anti-Marksist-Leninist uygulamalar bugün SBKP yönetimine tamamen egemen olmuştur. Örtü altına birikmiş olan pislikler, 27. Kongreyle birlikte, Garboçof'un anti-Sovyet uygulamalarıyla açıktan açığa savunulmaktadır. Dünyada açıkça emperyalizmle işbirliği yapan ve bunu savunan SBKP yönetiminin sosyal emperyalist politikasının bir gereği olan Yağcı'ların dönüşü açıkça burjuvaziyle işbirliğidir. Başka birşey değil.

Dünya ölçeğinde SBKP'nin emperyalizmle işbirliği planını, Türkiye'de TBKP uygulamaktadır. En basitinden AET, NATO ve Kürt sorunu konularında, burjuvaziye, onun uygulamalarına açık destek vermektedir. Burjuvaziyle birlikte Türkiye işçi sınıfının bilincini bulandırmaya

çalışmaktadır.

Yağcı'ların tutuklanmaları, mahkemeye çıkmaları ve iddianameler vb., burjuvaziyle işbirliğinin sergilendiği bu sahnenin birer dekorudur. Suçlamalarda yer alan faaliyetler TBKP'ye makyajlanmaya çalışılmaktadır. Ama suçlamalarda burjuvazinin ileri sürdüğü, proletarya diktatörlüğü kurmak... gibi kavramlar ayıplarını örtmeye yetmemekte, kısa gelmektedir.

Yağcı'ların "dava"sı ve legal bir "komünist" parti savaşımı işçi sınıfına mal edilmeye çalışılmaktadır. Ama işçi sınıfı bu oyunların hepsini bozacaktır. Onun gerçek kavgası olan bilinçli devrimci savaşım yükselmektedir. İşçi sınıfı en güzel cevabı devrimle verecektir. Bu ülkü uğruna yaşamalarını veren militanlarını hiçbir zaman unutmayacaktır.

"Anadolu'da devrim
"çiçek olup açacak
"dünya devrimi için
"kanlarımız akacak!"
Kemal Nalçacı, İstanbul

Yarın dergisi öğrenci gençliğin burjuvaziye yağcılık yapması için uğraşiyor

Yarınımız için bugün Yarın'cuları uzağa itin

Yarın dergisinin görüşleri giderek daha berrak bir biçimde sosyal demokrat çizgiye oturuyor. Kapalı kapılar ardında burjuvaziyle anlaşıp, törenle teslim olan Yağcı-Sargın ekibinin öğrenci gençlik içindeki uzantıları uyuz, burjuva kuyrukçusu fikirleriyle öğrenci hareketinden dışlanıyorlar.

Öğrenci gençlik, akademik-demokratik hakları için mücadeleyi yükseltirken, burjuvazinin çeşitli biçimlerdeki baskı ve engellemelerine karşı koymak göreviyle de karşı karşıya bulunuyor.

Öte yandan öğrenci gençlik arasında savundukları görüşlerle burjuvazinin öğrenci hareketini engelleme çabalarına destek olan pasifistler de bir engel olarak karşımızda duruyorlar. Bu pasifist görüşleri teşhir ve tecrit etmek de ileri öğrencilerin önemli bir görevidir.

Yarın'cular burjuvaziye yaranmak istiyor

Öğrenci hareketi içerisinde en bilinen reformist, pasifist görüşler Yarın dergisi tarafından yayılmaktadır. Yarın dergisinin görüşleri her geçen gün daha berrak bir biçimde sosyal demokrat çizgiye oturmaktadır. Kapalı kapılar ardında burjuvaziyle anlaşmalar yapıp, törenle burjuvaziye teslim olan Yağcı-Sargın ekibinin öğrenci gençlik içindeki bu uzantıları, uyuz, burjuva kuyrukçusu fikirleriyle öğrenci hareketinden dışlanıyorlar.

Yarın dergisinin Haziran 1988 sayısında yayımlanan bir yazıda okuduğumuzda, bu derginin burjuva kuyrukçusu görüşlerini daha yakından görebiliriz. "Öğrenci hareketinde gelinen aşama ve güncel görevlerimiz" başlıklı yazıda Yarın dergisi mücadeleyi burjuvazinin kabul sınırları içinde sürdürmeyi öneriyor:

"Öğrenci gençliğin depolitizasyonu demokrasi mücadelesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Toplumsal yaşamın bu alanında demokratikleşmeye, öğrencilerin demokratik katılımına ilişkin fikirler, üniversite yönetiminden, devletin politikasına kadar her alanda demokratik katılım talebi bugünkü aşamada gençliğin depolitizasyonu kırmasının ana doğrultusudur. Öğrenci gençliğin mücadelesi demokrasi mücadelesine böyle bağlanacaktır.

"Örneğin... 18 yaşa oy, 21 yaşa seçilme hakkı konusunda örgütlenecek bir kampanya, eğitim ve üniversitelere bütçeden ayrılan payın artırılması isteminin meclise iletilmesi v.b. bağımsız rolü gittikçe artan gençliğin kendi desteklediği istemler ile rejimin politikası arasındaki uçurumu görmesini, böylece de onun depolitizasyonunu kınamasını sağlayabilir." (Yarın, Haziran 88)

Herşeyden önce bu görüşler burjuva görüşlerdir. Yazıda verilen fikirler öğrenci gençliğin politize olmasını istemeyen, ancak tüm uğraşlarına karşın politize olursa da onun burjuvazinin önerilerini desteklemesini isteyenlerin öne süreceği fikirlerdir. Bunlar, öğrenci gençliği parlamentonun demagojik, asılsız vaatlerine güvenciler istemektedirler.

Birincisi, öğrenciler depolitize değildirler. Yarın'cuların öğrenci gençliği bilinçli olarak böyle göstermelerinin asıl amacı, kendi güçsüzlüklerini ve tecrit olduklarını gizlemek içindir. Öğrenci derneklerinin kurulmaya başlamasından bu yana devamlı ola-

rak liberal, pasifist eylem önerileri yapanlara, öğrenci gençlik, en iyi cevabı 14 Nisan eylemiyle, üniversite işgalleriyle, izinsiz yürüyüşleriyle vermiştir. "Aman derneklerimiz kapanır, provokasyon olur, yasalardan ayrılmayalım" laflarıyla militan çıkışları engelleyemediler. Şimdi de depolitizasyon demagojilerine başvuruyorlar. Öğrenci gençliğe güvenmiyorlar. Öğrenci gençlik de onlara güvenmiyor.

İkincisi, öğrenci gençliğin mücadelesi demokrasi mücadelesiyle sıkı sıkıya bağlıdır. Evet, bu doğrudur, ancak bir farkla, işçi sınıfımızın başını çektiği gerçek demokrasi mücadelesiyle bağlıdır. Yoksa öğrenci gençlik burjuva demokrasinin güdük, budanmış, sözde demokratik haklarına bel bağlamıyor. 18 yaşa oy, 21 yaşa seçilme hakkı, bütçeden eğitime daha çok pay ayrılması vb. DYP'nin bile kabul edileceği güdük, uyuz istemlerdir.

Öğrenci gençlik gerçek akademik-demokratik hakların işçi sınıfının devrimci yolundan yürüyerek kazanılabileceğini iyi biliyor. Yarın dergisi demokrasi mücadelesi derken işçi sınıfını katmıyor. Onun önerisi en geniş burjuva güçlerin birarada yaşaması için yeterli olacak demokrasidir.

Yarın'ın ardından gitmek yannan karanlığa atar

Yarın'cular için "çözüm", sorunların meclise iletilmesi, sonuç alınmazsa bir daha iletilmesidir. Yazının ileri bölümünde öğrenci gençliğin mücadelesinin yığınsallaşabilmesi için şu öneriliyor:

"Aydınlarla ilişkiler güçlenmelidir. Yalnız açık solcu aydınlar değil, daha geniş aydın kesimler gençliğin destekçisi durumuna getirilmelidir." (agy)

Yarın'a göre, öğrenci gençliğin depolitizasyonu kırması ve de mücadelesinin yığınsallaşması için görev budur. Birçok "açık" solcu aydınlar öğrencilere ne derece destek verdiği tartışılır ama diğerleri kimlerdir?

Biz onların destek aramaları için başvurabilecekleri bir ad verebiliriz: Milli eğitim bakanı Hasan Celal Güzel! Bakan Güzel haftalık Milliyet Magazin dergisinde yayınlanan söyleşide şöyle diyor:

"Ben öğrenci derneklerine karşı değilim. Aksine taraftarım. Ancak yapılan eylemler meşruiyet sınırları içerisinde olmalıdır. Biz de zamanında boykot yaptık, kazan kaldırdık."

Yarın dergisinin söylediklerinin bakan Güzel'in söyledikleriyle tek farkı birinin doğrudan burjuvazi adına, ötekini ise öğrenci gençlik adına burjuva görüşleri dile getirmesidir. Bakan Güzel'in desteğini almalarında bir sakınca yoktur!

Yarın dergisi öğrenci dernekleri konusunda da aynı görüşleri savunuyor ve şöyle diyor:

"Dernek faaliyetlerinin öğrenci gençliğin sorunları ile, onların ilgi alanlarıyla bağlı olmasına dikkat edilmelidir. Sınır sistemi, harçlar, disiplin yönetmelikleri, kantin, yurt vb. sorunlar hep gündemde tutulmalıdır... Öğrenci hareketi içerisinde gelişebilecek dar, rekabetçi, birbirinin varlığına hoşgörüsüz yaklaşımlara karşı en etkili tutum birlik gereksinimini öne çıkarmak ve birliği savunmaktır." (abç)

Yarın dergisi öğrenci sorunlarından yakalayıp, istemleri burjuvazinin dar kabul sınırlarına hapsediyor. Öğrencilerin mücadelesini dar üniversite duvarları arasına hapsedmeye çalışan, rekabetten kaçınan akademist gö-

rüşlere karşı Lenin çok güzel cevap vermiş ve şunları söylemiştir:

"Burada ne denli büyük bir kargaşalığın olduğuna bakın. Rekabet yalnızca bir siyasal örgütlenmeyle diğeri, bir siyasal eğilimle diğeri arasında olanaklıdır ve zorunludur. Devrimci bir çevreyle bir karşılıklı yardım cemiyeti arasında rekabet-olamaz... Ancak bu yardım cemiyetinde devrimcilere yardım etmemek veya illegal kitapları cemiyet içinde bulundurmamak isteyen bir siyasal eğilim gelişirse ne olacak? O zaman siyasal düşünceli herkesin görevi bu eğilimle rekabet etmek ve anında mücadele etmektir. Eğer cemiyetleri dar üniversite çıkarlarına hapsedmek isteyenler olursa, o zaman da bunlarla çıkarları darlaştırmak değil genişletmek isteyenler arasında mücadele gerekli ve zorunludur." (Lenin, Gençlik Üzerine, İngilizce basım, s.88)

Yarın'cı anlayışlar öğrenci hareketinde devrimcilerden ve onların rekabetinden korkmaktadırlar. İçinde yer aldıkları dernekleri birer yardım cemiyetine çevirme çabalarına karşı çıkan devrimci öğrencilerin kendilerinden hesap sormasından korkuyorlar. Yarın dergisi öğrenci gençliğin mücadelesini burjuva önmelerin, demagojik vaatlerin arkasına takma çabasını sürdürürken, öğrenci gençlik bu çabaları boşa çıkarıyor.

Türkiye öğrenci gençliğinin haklı mücadelesi, işçi sınıfının devrimci yolundan yürüyerek, militan eylemleri yaygınlaştırarak, her türlü liberal, Yarın'cı anlayışı elinin tersiyle iterek başarıya ulaşacaktır. Öğrenci gençliğin bu mücadelesine biz de illegal komünist gençlik örgütleriyle katılıyor, militan bir anlayışla özerk-demokratik üniversite bayrağını yükseltiyoruz.

Kemal Fırat

Sovyetler Birliği'ndeki hızlı değişiklikler şu soruyu gündeme getiriyor:

GORBAÇOV KARŞI-DEVİRİMCİ Mİ?

Konferanstan sözederken, Gorbaçov'un önerilerine "yeni Sovyet devrimi", "Gorbaçov devrimi" gibi adlar takan Batılı gazeteler, Gorbaçov ve yandaşlarını "sol", "radikal", hatta "Bolşevik" olarak nitelemekten, bu yolla kamuoyunu yanıltmaya çalışmaktan geri durmadılar.

Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin 19. Tüm Ülke Konferansı 28 Haziran - 1 Temmuz 1988 tarihleri arasında Moskova'da toplandı.

Konferansa, Sovyetler Birliği'ndeki 15 Sovyet Cumhuriyeti'nin komünist partilerini temsilen 5000 dolayında delege katıldı. Delegeler, Sovyet ekonomisinde *perestroyka*'ya (yeniden yapılanma) ve parti ve toplumda yapılması önerilen değişikliklere ilişkin tasarıları görüşerek bazı kararlar aldılar.

Gazetemiz yayına hazırladığı sırada, 19. Konferans'ın, kararlar dahil tüm belgeleri tam metinleriyle elimize geçmemiştir. Bu nedenle, Sovyetler Birliği açısından önem taşıyan bu toplantı hakkında, eksik belgelere dayanarak kapsamlı bir yorum yapmanın doğru olmayacağını düşünerek, bunu gelecek sayılara ertelemek zorunda kaldık. Bu sayımızda, konferansa ilgili bazı konuları genel hatlarıyla ele almakla yetineceğiz.

Konferansa ilişkin bazı noktalar

SBKP 19. Konferansı'na 4991 delege katıldı. Konferans komisyonunun yaptığı bir açıklamaya göre, delegelerin üçte birine yakın bölümü (1638 delege) endüstri işçisi, altıda bir kadarı ise (866 delege), tarım sektöründen seçilme delegeydi. Bunların yanı sıra, bilim adamları ve yaratıcı aydın gurubundan 436, endüstri işletmelerindeki direktör ve menejerlerden 354, tarım işletmelerinin direktör ve menejerlerden 182 delege, bulunuyordu. Ordu, sendikalar, gençlik ve güvenlik örgütü de delegeler arasında temsil ediliyor.

Komisyonun raporunda, tüm delegelerin yüzde 63'ünün, partide çeşitli mevkilere seçilmiş olarak görev yaptığını, bunların 627'sinin de parti sekreteri olarak görev yaptığını yer veriliyordu. Delegelerin dörtte birinden çoğu kadındı. Tam üye sayısı 307 olan SBKP Merkez Komitesi ile Merkez Kontrol Komisyonu'nun üyeleri de konferansta yer aldılar.

Gorbaçov'un yaptığı kapanış konuşmasında yer alan bilgiye göre, 300'ün üstünde delege (toplam delege sayısının yüzde 6 kadarı), 4 gün boyunca söz almak üzere adını yazdırdı. Bunlardan 150 kadarı (delegelerin yüzde 3'ü), süresi 15 dakikayla sınırlı konuşmalar yaptı.

Konferans öncesinde Sovyet basını (parti basını ve partidışı basın), radyo-televizyon, çeşitli konularda yoğun tartışma yürüttü. Çok farklı kesimlerin sözcüleri görüş belirttiler.

Batı basını da tartışmaya katılmakta gecikmedi. Açık ve net olarak Gorbaçov'u destekleyen

emperyalist ülkelerin basın organları, hemen her gün Sovyetler'le ilgili haber ve yorum yazıları yayınladılar. Bugüne dek gerçekleşen ekonomik ve siyasal değişiklikleri "yetersiz" bulan Batı basını, Gorbaçov tarafından getirilen önerilere geniş bir sempati toplayabilmek için, elinden geleni yaptı.

Gorbaçov'un önerilerine "yeni Sovyet devrimi", "Gorbaçov devrimi" gibi adlar takan Batılı gazeteler, Gorbaçov ve yandaşlarını "sol", "radikal", hatta "Bolşevik" olarak nitelemekten, bu yolla kamuoyunu yanıltmaya çalışmaktan geri durmadılar.

SBKP Merkez Komitesi, konferansa 10 maddelik bir çerçeve sundu. "Tezler" adı verilen bu çerçevede, *perestroyka*'nın "geri çevrilemez" bir süreç olabilmesi için gerekli olduğu ileri sürülen değişiklik önerileri, genel ifadelerle yer alıyordu.

"Tezler", esas olarak, ekonomik reformların sürdürülmesi, menejere daha fazla özerklik verilmesi, fiyat reformu yapılması, tarımda yiyecek sorununu çözmek üzere "radikal" değişikliklere gidilmesi, partinin toplumdaki rolünün ve çalışma biçimlerinin yeniden tanımlanması, partinin seçilmiş görevlilerinin görev sürelerinin 2 kez 5'er yıl ile sınırlanması, devlet organları olan "sovyet"lerin yetkilerinin ve gücünün artırılması, bürokrasiyle savaşılması, demokratik hak ve özgürlüklerin güvence altına alınması, bütün bu değişikliklerle bağlı olarak devletin hukuksal yapısının değiştirilmesi gibi görüşlere yer veriyordu.

İlk bakışta "tezler", SBKP MK içinde Gorbaçov çizgisinin yanlılarıyla bu çizginin çeşitli yönlerine itirazları olanlar arasında bir "uzlaşma" belgesi görünümündeydi. SBKP genel sekreteri Gorbaçov, konferansı açış konuşmasında, bu görüşü doğrular biçimde, "tezler" de tam açıklığa kavuşmamış görüşler getirdi.

Gorbaçov'un önerileri

Batı basınında "bütün iktidar Sovyetlere" sloganını savunduğu ileri sürülen Gorbaçov'un ilk ve en belli başlı önerisi, Sovyetler Birliği'nde parlamenter bir yapı oldu. ABD'nin başkanlık sistemiyle benzerlikler taşıyan bu yeni yapı şunları öngörüyordu:

1. 5 yıl için seçilen 2250 üyeli Halk Temsilcileri Kongresi, şimdi, 2,5 yıl süre için seçilen 1500 üyeli Yüce Sovyet'in yerini alacak. Kongre'nin 750 üyesi, partidışı demokratik örgütlerden (sendika, kooperatif, gençlik, kadın, emekli örgütleri, akademik ve sanatsal örgütler, vb.) seçilecek.

2. Kongre'nin kendi içinden seçeceği, 400-450 üyeli, iki meclisli Yüce Sovyet. "Profesyonel" temsilcilerden oluşacak olan bu organ, şimdikinden daha sık,



daha uzun sürelerle toplanacak, *yasama organı* olarak çalışacak. Yüce Sovyet, kendi içinden bir Yüce Sovyet Başkanı ve 17 Başkan Yardımcısının yer aldığı bir Yüce Sovyet Prezidyumu seçecek. Batıdakine benzer "yürütme" gücüne sahip Başkan, (şimdikinden daha az sayıda üyeye sahip bir) hükümeti atayacak. Hükümet, Prezidyum'a karşı sorumlu olacak.

Gorbaçov'un öteki önerileri arasında, en dikkate değer olanları, özetle şöyleydi:

- Ekonomide emir yöntemlerinin yarattığı sorunların üstesinden gelmek üzere işletme yöntemlerinin öne çıkarılması.

- Fiyat reformu (subvansiyonların kaldırılması, vb.).

- Tarımda toprak kiralama sisteminin geliştirilmesi.

- Ücretlerin verime göre düzenlenmesi.

- Devlet bürokrasisinde, *perestroyka*'ya engel olan işleyişlerin ortadan kaldırılması.

- Halkın siyasal hak ve özgürlüklerinin güvence altına alınmasını sağlayacağı belirtilen vassal değişikliklere gidilmesi.

- Ülkede sayıları 52 bini bulan, en küçüğünden en büyüğüne dek *Sovyet*'lerin yetki ve güçlerinin artırılması. Parti sekreterlerinin yörelerindeki *Sovyet*'in yöneticiliğine aday olması. Partinin *Sovyet*'in kararlarına müdahale etmesinin önüne geçilmesi. Böylece, devlet-parti özdeşliğinin ortadan kaldırılma sürecine sokulması.

- Partinin eylemlerinin, çalışma yöntem ve biçimlerinin yeniden düzenlenmesi. Devletteki deformasyonun unsurlarından olan bürokratik merkeziyetçiliğin önünün alınması. Parti işlerinde *açıklık*.

- Partiye üye olmak üzere başvuranların özelliklerini değerlendirirken, onların *perestroyka*'-

ya tutumlarının ve bunda oynadıkları rolün *ana ölçüt* olması. Bu istemin, işçi, köylü ve aydın, herkes için aynen geçerli olması.

- Partide, seçilen organların çalışmalarını denetleyecek, seçilmiş bir denetim organı oluşturulması.

- Partide herhangi bir görev seçilenlerin ancak en fazla 2 kez 5'er yıl görev yapabilmeleri.

- Her düzeyde "Sovyet"ler için yapılan seçimlerde, işçiler, köylüler ve aydınlar için belli oranlarda kota ayırma uygulamasına son verilmesi. Adayların gizli oyla, sahip oldukları kişisel özellikler dikkate alınarak seçilmesi.

Kısaca ele aldığımız bu önerilerin dışında, bu yazıda değinemediğimiz başka öneriler de vardı.

Önerilerin anlamı ve bazı kararlar

Gorbaçov'un konferansta getirdiği öneriler, ilk bakışta biçimsel olarak demokratik bir çerçeve çiziyor, "akla yakın" geliyor. Ancak, Gorbaçov'un önerilerinde işçi sınıfına öncü bir yer *yoktur*. Tam tersine Gorbaçov, hem partide hem devlette yapmayı önerdiği "reform"larda, siyasal dengeli, işçi sınıfı aleyhine, daha da bozmaya çalışıyor.

Gorbaçov, "işçi sınıfının öncü müfrezesi olan" parti üyeliği için başvuranların, "işçi, köylü, aydın, aynı şekilde" değerlendirilmesini istiyor. Ana ölçüt olarak *perestroyka*'yı getiriyor.

Öteki sınıf ve kesimler kendi partilerini kurabilmelidir. Gorbaçov, buna yanaşmazken, SBKP'nin bileşimini bulandırmada "reform" yapıyor.

Gorbaçov, işçi, aydın ve köylülerin belli oranlardaki kotalarla (ki, bu işçi sınıfının devlet organlarında niceliksel ağırlığını korumak için vardır) *Sovyet*'lerde

temsilini de ortadan kaldırmaya çalışıyor. Ayrıca, Gorbaçov, işletmelerde, tek tek işçilere ve işçi kolektiflerine yönetimde daha çok söz hakkı vermek yerine, menejerlerin yetki ve özerkliklerini artırıcı önlemler getiriyor.

Tabii, uluslararası finans-kapitalin önder gazetelerinden *Financial Times*, Gorbaçov'un ekonomik reformunun şimdiki iki anahtar unsurunun, devlet işletmelerine "kâr ve maliyet hesabı getirilmesiyle, ekonomik yaşamı, başka bir adla özel girişime açan 'kooperatifler yasası' olduğunu" söyler, Gorbaçov'u överken haksız değildir. *Financial Times*, 27 Haziran 1988) Çünkü, onun konferansta önerdiği en "demokratik"(!) reformlardan biri de, tarımda toprakların özel girişimcilere daha büyük miktarda kiralanmasını öngören yeni bir yasadır.

Önerileri görüşen konferans, ekonomik reformun ilerlemesi, siyasal yapıda reforma gidilmesi, bürokrasiyle savaş verilmesi, etnik sorunları ele alacak yeni bir organ oluşturulması, *glasnost*'ün geliştirilmesi yönünde uygulamaların başlatılması, bir dizi yeni yasanın çıkarılması, gibi kararlar aldı.

Pravda'nın MK'dan alınıp parti bütününe verilmesi, KP genel sekreterinin parti kongresinde seçilmesi yönündeki önerileri reddeden konferans, Moskova'da "Stalin'in kurbanlarının anısına" bir anıt dikilmesi önerisini kabul etti!

Basında en son çıkan haberlere göre, Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin örgütsel yapısındaki değişiklikler, bu sonbaharda (belki de erken kongre toplayarak) gerçekleştirilecek. "Sovyet" organlarının yeniden örgütlenmesi konusu, anayasa değişiklikleri ile birlikte, Yüce Sovyet'in sonbahar toplantısında görüşülerek, karara bağlanacak.

Yeni Kongre'nin Halk Temsilcileri'nin seçimi 1989 Nisan'ında yapılacak. Sonbaharda da Sovyetler Birliği Yüce Sovyeti ile cumhuriyetlerin *Sovyet*'lerinin seçimi yapılacak.

Bütün bunlar, Sovyet toplumunun gündeminin, önümüzdeki aylarda çok yoğun olacağını, hızlı değişikliklerin gerçekleşmesinin olası olduğunu gösteriyor.

Haluk Morali

OKUYUCULARIMIZA DUYURU

Sovyet gazetecisi Pumpyanski'nin görüşlerine ve son zamanlarda *Sovyet*'lerde yoğunlaşan Stalin "eleştirileri"ne ilişkin iki yazımızı, yer darlığı nedeniyle bu sayımızda yayınlamıyoruz. Bu yazıları ve SBKP Konferansı'na ilişkin ayrıntılı bilgi veren başka yazıları, gelecek sayımızda yayımlayacağız.

İngiltere'de yaşayan Türkiyeli işçi ve öğrenciler faşist Evren'i nefretle, lanetle karşıyorlar

"Faşist Evren, kovacağız seni her yerden!"

Gericiler ve faşistler, faşist Evren'in gelişini fırsat bilerek ve elçiliğin aktif desteğini alarak örgütlenmeye kalkıştılar. İTİB'in varlığını unutup, köyü köpeksiz sandılar. Yanıldıklarını anladılar.



İTİB afişi



Eylem birliği afişi

fırsat bilerek ve Elçiliğin aktif desteğini alarak örgütlenmeye kalkışmışlardı. İTİB'in varlığını unutup, köyü köpeksiz sandılar. Yanıldıklarını anladılar. Öte yandan, *Hürriyet*, 7 Temmuz'da şöyle bir haber veriyor:

"...Londra'daki aşırı sol Türk örgütleri, Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in İngiltere'ye yapacağı ziyaret nedeniyle vitrinlerine Evren'in fotoğrafını ve Türk bayraklarını asan işyerlerinin camlarına boya attılar. Olay Türk kuruluşlarına kınandı. "Polisten alınan bilgiye göre, Türklerin yoğun olarak buldukları Kuzey Londra'daki Newington Green semtindeki Türk dükkanları ve işyerlerinden 35'i, önceki gece kimliği belirlenemeyen kişilerce kırmızı boyayla boyandı. Polis, dükkanlarına cumhurbaşkanı Kenan Evren'in renkli fotoğraflarını ve Türk bayraklarını asan esnafa yönelik bu saldırıyı düzenleyenlerin yakalanmasına çalışıldığını bildirdi.

İTİB BİLDİRİSİ

İşçi ve Öğrenci Arkadaşlar!

12 Eylül döneminin cuntabaşı, onbinlerce devrimci işçinin, gencin, ölüm, işkence ve hapisle pençeşmesinin baş sorumlularından, faşist Evren, Temmuz ayında İngiltere'ye geliyor. Onu ve onun şahsında, Türkiye'deki gerici rejimi nefretle lanetleyeceğiz.

Türkiye'de faşizm, halkın giderek yoğunlaşan tepkisi karşısında, çoktan çözülüp gitmiştir. Bunca siyasal partinin bulunduğu, sosyalist adını taşıyan bir partinin kurulmuş olduğu, Yağcı'ların TBKP'sine legalite konusunun gündemde tutulduğu, türlü çeşitli sol derginin yayınlandığı bir siyasal ortama faşizm denemez. Çok sayıda sol örgüt, kimisi bilerek, kimisi bilmeyerek, bu yanlış yapıyor.

Bugünkü ortama faşizm demek, faşizmi yüceltmek anlamına gelir, çünkü, baskı ve işkence hâlâ sürse de, Batı tipi bir burjuva demokrasisi olmasa da, bugünkü ortam, gerçek bir faşizm ortamının yanında oldukça rahat kalmaktadır. Bugünkü ortama faşizm dersek, faşizme iltifat etmiş oluruz.

Burjuvazinin, faşist yönetim biçimiyle öteki yönetim biçimleri arasında Çin seddi yoktur. Nitekim 12 Eylül döneminin cuntabaşı faşist Evren'in, faşizm çözüldüğü halde, hâlâ cumhurbaşkanı olarak varlığını sürdürmesi bunun en canlı kanıtıdır. Özellikle, Türkiye gibi ülkelerde, burjuvazinin demokratik yönetim biçimleri bile işte ancak bu kadar "demokratik"tir. Burjuva demokrasisinin, burjuvazi için demokrasi, işçiler, emekçiler için diktatörlük olduğu açıkça görülmektedir.

Biz tabii ki bunu beğenmiyoruz, istemiyoruz. Ama o zaman yapılması gereken, buna "faşizm"

demek ya da "faşizm var" diye ağlaşmak değil, bu devleti kökünden yıkmak için, işçinin, emekçinin gerçek demokratik yönetimini kurmak için mücadele etmektir. Bunun da tek yolu devrimdir.

Nitekim, bugün Türkiye'deki ortamın belirleyici özelliği, işçi sınıfının ve Kürt halkının devrimci mücadelesinin yükselişidir. Fabrikalar, cezaevleri, işçi, emekçi semtleri, Kürt köyleri kaynıyor. Gerçek demokrasi için kavga kabadıkça kabarıyor.

Böyle bir ortamda, burjuvaziyle pazarlık edip, teslimiyet yoluyla burjuva legalitesine yamayan Yağcı'ların gördüğü işlev, demokrasi mücadelesi vermek değildir. Onların işi, işçi sınıfının, Kürt-Türk tüm emekçilerin gerçek demokrasi için verdiği devrimci mücadeleyi, burjuvazinin kuyruğuna takmak, yatıştırmak için çabalamaktır.

Yağcı'ların bu yağcılığını gizlemek, onları "komünist" olarak göstermek için burjuva basın Nabi Yağcı'nın gerçek adını unutturmaya çalışıp, parti kod adını gerçek ad gibi kullanıyor. Ama, burjuvazi ne yaparsa yapsın, Yağcılar tarihe komünistler ya da şanlı demokratlar olarak değil, yağcılar olarak geçecektir.

Devrimci mücadeleyi burjuvaziyle legalite pazarlığı yaparak, burjuva legalitesine yamamaya değil, bu gerici rejimi hedef alarak yürütülür. İşçi sınıfının, Kürt halkının devrimci mücadelesinden yana olanlar, İngiltere'de Evren'i karşılarken, Evren'in şahsında bugünkü gerici rejimi lanetleyeceklerdir. Evren'e karşı eylemlerin, Yağcı'ları kahraman etmeye yönelik legalist kampanyalara alet edilmesine de izin vermeyeceklerdir.

Demokrasi için tek yol devrim!
Faşist Evren, kovacağız seni her yerden!
İngiltere Türkiyeli İlericiler Birliği (İTİB)

ediyoruz, nasıl bunu dersiniz" türünden konuşmuşlar. Ama bu tür bir konuşma demokratik bir örgüte sökmeyeceği için, tehditkar yelkenleri suya inmiş.

Bununla da bağlı olarak, biraz da eylem birliği içindeki duruma, özellikle de sosyal demokrat resmilerin yaptıklarına bakalım.

Eylem birliğinde resmilerin eylemsizliği

Eylem birliği üzerine çok şey söylenebilir ama iki ana nokta öne çıkıyor. Biri, Yağcı'ların yolunda yürüyen ve eylem yapmak istemeyip de çeşitli politik hesaplar için birlik kurulmasını isteyen Halkevi yönetiminin tutumudur. Ötekisi de, devrimci diye bilinen bazı sol örgütlerin temsilcilerinin, bu yeni sosyal demokratlarla uzlaşarak, sözümlerine onlara karşı "savaş" yürütmeye çalışmalarıdır.

Bu iki noktaya bağlı olarak, eylem birliği istendiği kadar militan bir havada yürümemiştir ve ortaklık Halkevi'nin disiplin-sizlik örnekleriyle dolup taşmıştır.

İlk ortak bildiriye, "Kıbrıs'ın işgali halen sürmekte iken, Musul ve Kerkük'ü işgal planları tartışılmakta ve Türkiye gözle görülür bir şekilde kendi komşularına karşı yürüttüğü emperyalist amaçlı politikaları sürdürmeye kararlı gözükmektedir" diye bir cümle vardı. Çoğunluk kabul edince, Halkevi de bildiriye evet demiş, ama bildiriye geçen bu tür bazı fikirler kendilerine ters düştüğü için, dağıtımını yürütmediği gibi engellemiştir. O zaman neden evet dediler?

Ardından, İTİB'in bu sayfamızda yer alan bildirisi çıktı. Halkevi, eylem birliği toplantısında İTİB'in "böyle" bildiri çıkarmasını "eleştirdi". Bu "eleştiri"yle, sayısız politik-teorik konuda olduğu gibi, eylem birliği konusunda da bulanık bir anlayışa sahip olduğunu gösterdi. Eylem birliği denince, Halkevi fikirlerimizden vazgeçmemizi bekliyormuş!

Gericilerin camide yaptıkları toplantıya topluca gidilecekken, dernektekileri çağırılmaya giden Halkevi temsilcisi ortalıktan toz oldu. Bununla da kalmadılar, derneği kilitleyip ortalıktan topluca kayboldular. Ardından bu eylemi provokasyon olarak nitelendikleri duyuldu.

Eylem birliği toplantısında resmilerden bir sözcü, İTİB'in, lüks Evren afişlerine tavrını da provokasyon olarak nitelemeye kalkışınca, bu kez çoğunluk tarafından susturuldu. Aynı toplantıda İTİB'liler açık ettiler ki, Halkevi, kendi üyesi olan bir lokantacıya, zorda kalırsa gericilerin Evren afişini asabileceğini söylemiş.

Bu toplantıdan sonra Halkevi, bu kez de, eylem yerini, komitenin kararına ters yazan bir bildiri çıkardı. Halkevi böyle akıl almaz disiplinsizliklerle eylemi düpedüz baltalamaya, bulandırmaya çalışıyor. Ama Türkiye'deki açmazları, umutsuzlukları burada da yansıyor.

Onlar ne yaparsa yapsınlar, faşist Evren lanetle, nefretle karşılanacaktır. Faşist Evren, kovacağız seni her yerden!

İngiltere'de yaşayan Türkiyeli işçiler ve öğrenciler, 12-15 Temmuz tarihleri arasında İngiltere'yi ziyaret edecek olan faşist Evren'i lanetle, nefretle protesto ediyorlar. Böylece halkımızın duygularını da, bir kez daha dile getiriyorlar. Evren'in ziyareti duyulunca, İngiltere'de bulunan Kürt, Türk tüm Türkiyeli sol örgüt temsilcilerinin katıldığı bir eylem birliği komitesi oluşturuldu. Komitenin adı, "Evren'in ziyareti engelleyen komitesi" olarak saptandı, yani engelleme amacı vurgulandı. Örgütümüz İTİB, vurgunun engelleme değil protesto olmasından yana olduğunu, ama yine de eylem birliğine ve birlikte yürütülecek tüm çalışmalara katılacağını belirtti. Zaten ziyaret tarihi yaklaştıkça, eylemler fiilen protestoya yöneldi.

Ortak eylemler

Eylem birliği komitesi, önce 1 Mayıs tarihli bir ortak bildiri ve ardından bir afiş çıkardı. 26 Haziran'da ise ortak bir gece düzenledi. Geniş katılımın olduğu gecede, çeşitli İngiliz konuşmacıların konuşmaları, eylem birliği adına bir ortak konuşma, çeşitli örgütlerden folklor, saz ve türkü, tiyatro gösterileri yer aldı. Ayrıca Almanya'dan gece için davet edilen ozan Emekçi de saz çaldı.

Eylem birliğine katılan örgütlerin çoğu faşizmin çözüldüğünü bir türlü kavramadıkları için, gecenin içerik olarak en önemli eksiği, anlatılanların, 1981'in koyu karanlık ortamına takılıp kalması, dolayısıyla Türkiye'de bugün yükselen dev mücadelesinin yeterince yansıtılmaması oldu. Bunun sonucunda, İTİB'in en karanlık dönemde bile karşı olduğu ağlaşma ve yakınma havası gecede boy gösterdi.

Geceden tam bir hafta sonra, 2 Temmuz Cumartesi günü de ortak bir yürüyüş yapıldı. Önce Hyde Park'ta toplandı ve biri eylem birliği adına, ötekileri İngiliz konuşmacılar tarafından, çeşitli konuşmalar yapıldı. Buradan T.C. Elçiliğine, oradan da Başbakanlığa yüründü ve her ikisine de birer protesto mektubu verildi.

İşçilerin çoğunluğu zorunlu fazla mesaiye kaldıkları halde, 600'e yakın kişinin katıldığı yürüyüşte, aralarında resmilerin etkisindeki Halkevi'nin de bulunduğu bazı örgütler, kendi flamalarını açmadılar. Çoğunluğun isteği üzerine, kortejin önünde kefen giyen bir gurubun yürümesi kararlaştırılmıştı. Ayrıca yüzlerini beyaz bezle kapatanlar vardı. Kortejin en büyük kolunu, İTİB, İTOF, TDHŞK oluşturdu. Bütün yürüyüş boyunca devrimci sloganlar atıldı ama özellikle Elçiliğin önünde "faşist Evren, kovacağız seni her yerden" diye ortak cınlattı.

Eylem birliği komitesinin girişimiyle, 11 Temmuz'da parlamentoda Evren'in gelişini pro-